

Velja po pošti:

celo leto naprej K 26
pol leta " " 13
četrt leta " " 6:50
en mesec " " 2:20

V upravnishvu:

celo leto naprej K 22:40
pol leta " " 11:20
četrt leta " " 5:60
en mesec " " 1:90

pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — V sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11
za trikrat . . . 9
za več kot trikrat . . . 8
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

SLOVENEČ

Današnja številka obsega 14 strani.

Judji v Avstriji.

(Po oficijelnih statističnih podatkih.)

Judovsko vprašanje je v Avstriji eno najvažnejših. V judovstvu ima svoje korenine liberalizem in svobodomiselstvo, judovstvo preplavlja naša vseučilišča in stolice, judovstvo razpolaga z vplivnim tiskom, gospoduje na finančnem polju, je glavna gonilna moč v kulturnem boju itd. Zato je zelo važno, da smo o kulturnih, gospodarskih in socialnih razmerah judovstva dobro poučeni. V Berlinu Judje sami nabirajo v tem oziru natančni statistični material in ravno kar je v tej zalogi izšla monografija o Judih v Avstriji, iz katere posnemamo sledeče podatke:

Število Judov.

Leta 1900. je bilo v Avstriji 1.224.899 Judov, torej 4½% vsega prebivalstva. Galicija šteje 811.371, Nižja Avstrija z Dunajem 157.278, Bukovina 96.150, Češka 92.745, Moravska 44.245, Šlezija 11.988 Judov. V zadnjem desetletju so se Judje nasplošno za polovico manj pomnožili kot ostalo prebivalstvo. Zelo močno je naseljevanje in pomnoževanje Judov v mestih. Dunaj je štel leta 1900.: 146.926 (870% vsega prebivalstva), Lvov 44.258 (28%), Krakov 25.670 (28%), Černovice 21.587 (32%), Praga 18.896 (942%), Trst 4954 (27%), Gradec 1620 (12%) Judov. Kar se tiče pomnoževanja razmer med Judi samimi, je značilno, da imajo prerastek na fantih, posebno v Bukovini in Galiciji. Dočim se med katoličani in protestanti povprečno na 100 deklet rodi 105—106 fantov, se jih pri Judih rodi na 100 deklet 111—114, pri ruskih Judih celo 130 in več. V socialnem in gospodarskem oziru pomeni to precejšnjo premoč. Kar se tiče umrljivosti je povprečna številka pri Judih tudi ugodnejša kot pri kristjanih. V letih 1895—1900 je med 1000 kristjani umrlo 266, Judov pa 191, leta 1901 pa kristjanov 244, Judov 173. Vzrok temu je to, da Judje povprečno udobnejše in v boljših gospodarskih razmerah živijo kot kristjani in tega tudi »judovska beda« v Galiciji ne more izpremeniti. Narastek judovskega prebivalstva sploh je v zadnjem desetletju padel na 714%, dočim je preje znašal 134% do 228% in znaša prebivalstveni narastek katoličanov l. 1890—1900 912%, unijatov

1138%, protestantov 1571%. To pohaaja od tega, ker se silno Judov zlasti iz Galicije izseljuje, mnogo pa jih prestopi tudi h krščanstvu. Vzlic prerastku na fantih pride pri Judih na 1000 mož 1042 žena, to pa vsled tega, ker se ravno izseljuje največ moških. L. 1904/05 se je iz Avstrije izselilo 129.910 Judov v Združene države, ostali v Kanado, Argentino in Nemčijo.

Krščenci.

V Galiciji in Bukovini, izveniš mest Lvov in Krakov prestopi h krščanstvu le malo Judov, največ pa v zahodni Avstriji, na Dunaju. V teku zadnjih 36 let je judovstvo izgubilo samo na Dunaju 9085 članov. L. 1868—1879 je en krščanec prišel na 1200 Judov, zdaj pa že na 250 — 260. ¾ Judov, ki se dajo krstiti, je neporočenih in se dajo krstiti vsled tega, ker se poroče s krščanskim drugom. Polovica krščencev je stara 20 do 30 let. Možitev, ozir. ženitev, družabna enakopravnost in karijera so skoro izključni razlogi prestopom h krščanstvu, le v malo slučajih resnično izpreobrnjenje. Od Judov, ki so od l. 1886—1903 prestopili h krščanstvu, je le dobra polovica prestopila h krščanstvu, petina pa k protestantom, dasi tvori protestantovstvo le 109% avstrijskega prebivalstva, petina Judov je »brez konfesije«. Mnogo krščenih Judov prestopi zopet k judovstvu, na Dunaju je leta 1904 prišlo na 100 prestopov h krščanstvu 142% k judovstvu. V vseh avstrijskih kronovinah odpade h krščanstvu vsako leta 840—900 Judov, torej odpade na 14—1500 Judov en odpadnik.

Šolstvo.

Ljudske šole v Galiciji obiskuje od Judov več deklet kot fantov, ker fante oddajo zavoljo stroje verskonarodne vzgoje v posebne judovske šole, takozvane Chedar in Baron-Hirsch šole. Drugod je obisk ljudske šole od strani Judov splošnejši. Izredno velika je frekvenca Judov na srednjih šolah. V zadnjem polstoletju se je število krščanskih srednješolcev pomnožilo za 4½-krat, Judov pa za 12½-krat, torej za trikrat toliko. Judovski učenci sploh tvorijo na naših gimnazijah 13 do 14 odstotkov vseh učencev. Ravno tako na realkah. Še hujše je na vseučiliščih. Zato Judje tudi prodirajo v višje stanovne, v kolikor jim ni pot zaprta po upravni praksi. Leta 1851. je bilo Judov na vseučiliščih in tehnikah 641, leta 1904. pa

4485. Število judovskih slušateljev na vseučiliščih se je nekako podesetorilo, na tehnikah početrilo, dočim je krščanskih na posvetnih fakultetah le trikrat, na tehnikah pa komaj dvakrat toliko kot v omejenem začetnem letu.

Na 10.000 oseb je odpadlo

Povprečno	Vseučiliščnikov		Tehnikov		Visokošolcev sploh	
	Kristjanov	Judov	Kristjanov	Judov	Kristjanov	Judov
1867/70	3:0	11:4	1:7	4:0	4:7	15:4
1878/82	3:4	14:7	1:2	4:9	4:8	19:6
1888/92	4:8	27:0	0:7	2:7	5:2	29:7
1898/1902	5:3	24:5	1:2	7:7	7:0	32:2

Tudi če prištejemo k krščanskim slušateljem teologe, se Judje na visokih šolah še vedno 4½-krat bolj pomnožujejo kot ostali. Kar se posameznih fakultet tiče, je največ medicincev Judov, namreč ¼ vseh. Zda nekoliko pojemaajo, množijo se pa na tehnikah. Malo jih je na filozofski fakulteti, ker je tu manj nade na hitro doseg praktičnega in dobičkanosnega poklica. Pač je pa na filozofski fakulteti precej Judov. Majhna je judovska frekvenca na rudarskih akademijah, zelo močna pa na trgovskih, kjer je Judov ¼, mnogokrat pa tudi ½. V trgovskih in obrtnih šolah tvorijo Judje 20 odstotkov vseh šolarjev.

Judje po poklicu.

Splošno se Judje lotijo dobičkanosnih poslov. Zdravniški študij mnogo stane, zato se ga lotijo Judje, ki imajo največ denarja, pa tudi znajo potem kot praktični zdravniki, specialisti in kliniki, zlasti pa kot specialisti za ženske bolezni, svoj poklic, ki navadno krščanskemu zdravniku bogve kaj ne nese, zelo dobičkanosno izvrševati. ¾ avstrijskega judovskega prebivalstva se peča s trgovino, ¼ s poljedelstvom in gozdarstvom. V primeri z vsem drugim nejudovskim prebivalstvom je judovskih poljedelcev le 1/100 vseh, trgovcev 1/10, industrijcev 1/100, drugih, ki so v javnih službah 1/10. Judje poljedelci so večinoma vsi v Galiciji in Bukovini. Od 1000 Judov je 437 (nasproti 83 pri kristjanih) trgovskega stanu, le 114 (pri kristjanih 544) poljedelskega. Zelo močno so Judje udeleženi pri živilski, gostilničarski in manufakturni branši. V trgovski in obratni branši je 42 odstotkov Judov. V blagovnem trgovstvu ¼, pri denarni in kreditni trgovini skoro ½ vseh uslužbencev Judov.

Močna je udeležba Judov pri zdravništvu, advokatskem, žurnalističnem in gledališkem poklicu. Samostojni obrt izvršuje v Avstriji ½ vseh Judov, dočim izmed kristjanov le 1/10 pride do tega. Število judovskih uslužbencev je primeroma trikrat toliko kot število krščanskih, dočim je delavstva polovico manj. Od 20.508 judovskih dninarjev jih živi 19.233 (88 odstotkov) v Galiciji, ostalih 1275 v Avstriji. Položaj judovskih dninarjev v Galiciji je zelo beden. Ženske se pri Judih manj udeležujejo pridobitnega življenja kot pri kristjanih. Pri slednjih je namreč izmed 1000 žen 421, pri Judih pa le 256 v pridobitnem boju. Splošno sledi iz tega, da imajo Judje nad katoličani precejšnjo relativno premoč v akademskih poklicih, javnem življenju, trgovstvu in tisku. Najzanimivejša pa je

Kriminalna statistika Judov.

Če vzamemo, da je izmed 100.000 Judov zaradi zločinov obsojenih n. pr. 100 — to poljubno število se imenuje kriminalitetni faktor — potem znaša pri kristjanih kriminalitetni faktor v primeri z judovskim (100) pri nevarni grožnji 830 (če je torej pri 100.000 Judih zaradi nevarne grožnje obsojenih 100, jih na 100.000 kristjanov odpade 830), pri uboju 600, pri zlobni poškodbi tujeja imetka in dr. 400, pri težki telesni poškodbi 343, pri dvoporočstvu 300, pri ropu 290, pri nenavnosti 278, pri umoru 230, pri požigu 221, pri nasilnosti proti oblastem 173, pri tatvini 154, pri ponarejanju denarja 137, pri izsiljevanju 119. Dočim so Judje pri zločinih proti osebam in tujem imetju manj udeleženi kot kristjani, so velikobolj udeleženi pri zločinih, kjer treba zvitosti, zahrbtnosti in goljufije. Če postavimo zopet za kristjane kriminalitetni faktor 100, potem znaša pri Judih kriminalitetni faktor nasproti kristjanom pri zločinu zapeljanja k zlorabi uradne oblasti 2200, pri goljufiji 341, pri obrekovanju 306, pri poneverjenju 167, pri zlorabi uradne oblasti in podkupljenosti 140, pri omejitvi osebne svobode in odpeljitvi 119, pri splanu 109, pri žalitvi vere in izpostavljanju otrok je krščanskemu enak (100).

Neprimerno bolj kot kristjani so Judje udeleženi pri prestopkih. Izmed 100.000 oseb je bilo v l. 1898/1902 povprečno obsojenih zaradi prestopkov proti živinskokužni postavi 1322 kristjanov, 5131 Judov, zaradi konkurza 339 kristjanov, 2956 Judov, nepoštenih kreditnih poslov

LISTEK.

V zlato Pražo!

»Ko zagledam polno radosti — drago svojo domačijo, — čudno v meni gane se srce, — kaj godi se mu, samo ne vé.« Ti verzje pesnika Tomana so značilni za domoljubje njegove dobe.

Od leta 1860 dalje se je slovenski narod polagoma probujal, kakor bolnik, ki je dolgo, dolgo ležal v nevarnosti. Ko se je narod popolnoma zbudil in se zavedel, kje je, ni mogel verjeti, da bdi. Menil je, da so ga objele nove sanje, in sicer sanje o svobodi in narodni samostojnosti: Slovenski jezik se je smatral za kulturni jezik, v naši domovini se je morala nemščina vedno bolj umikati slovenščini, slovenski narod si je volil lastne poslance, si po svojih poslancih sam dajal postavne. Na veličastnih taborih se je ljudstvu govorilo o pravicah, o moči in vplivu, o bogastvu Slovenije. In ljudstvo takim lepim govorom več let niti verjeti ni moglo. Ploskalo je govornikom, klicalo jim »živio!« ter občudovalo njih zgovornost. Ni pa smatralo njih besed za resne. To je bilo tista leta, ko je naš kmet menil, da je gosposko spakovanje, če se reče: »Govorim slovensko,« namesto: »Govorim kranjsko«.

A polagoma so se razblinili dvomi. Bolnik se je polagoma zbudil iz nezvesti. Ozrl se je krog sebe po deželi, ki je bila davno njegova, ne da bi mu bilo to znano. Ozrl se je po tej krasni zemlji. Oko se mu ni moglo nagledati rodovitnih poljan in veličastnih, rožno venčanih planin. Okrevajoči bolnik se je zopet in zopet vprašal, je-li vsa ta krasota, vse to bogastvo popolnoma njegovo. In njemu samemu nepojmljivo navdušenje se ga je polastilo, ko je spoznal, da je res svoj gospod na lastnih tleh.

Tako je nastala narodna zavest Slovencev v dobi od leta 1860 do 1870.

Novo življenje, nov duh je zavladal v narodu.

In pesnik, ki je sam spadal med prve narodove voditelje, je navdušen zaklical:

»Ko zagledam polno radosti
drago svojo domačijo,
čudno v meni gane se srce,
kaj godi se mu, samo ne vé!«

Bolnik, ki se prebudi iz nezvesti, potegne z roko preko čela, kakor bi hotel odgnati noč, ki je ležala na njem, ter se vpraša: »I, kaj pa mi je vendar bilo?« — Tako je slovenski narod po svojem prebujanju začel gledati v preteklost. Slovenci so začeli proučevati svojo domačo zgodovino. Primerjali so minule čase s sedanjostjo. In vedno bolj se je utrjevala za-

vest, da je slovenskemu narodu res napočila nova, srečnejša doba.

O narodih, kakršen je n. pr. češki, se niti ne more trditi, da bi jim bilo leto 1848 nanovno vzbudilo narodno zavest. Taki veliki narodi so celo v času absolutizma dobro čutili svojo moč. In vladarski krogi so to spoznavali in priznavali.

Drugače je bilo s Slovenci. Pred ustanovitvijo Napoleonove Ilirije Slovencev skorajda ni bilo. Ilirija ni bila popolnoma isto, kar zaznamujemo z imenom Slovenija. In še Ilirija je izginila s površja zemlje tako hitro, kakor bi nikdar ne bila eksistirala resno. Prišlo je leto 1848. Dalo je Slovincem državljanske svoboščine. Navdušenje za slovensko narodnost je pa tudi v letu 1848 bilo precej teoretično, ako se primerja z narodnostnim navdušenjem drugih avstrijskih ljudstev. Sredi devetnajstega stoletja je bilo še tako, da je slovenskemu narodnostnemu navdušenju manjkalo gmotnega ozadja. Tisti, ki so pri nas leta 1848 imeli kaj pod palcem, so se delali Nemce, ker je to bolj »neslo« kot slovenščina. Oni pa, ki niso imeli nič, so se morali prilagoditi premožnejšim.

Leta 1848 ni moglo na Slovenskem vzbuditi takega gibanja kot na Češkem. Slovenski narod je spal pretrdo. Zato je komaj čutil, da je bil brž po letu 1848 nanovno vpeljan absolutizem. Slovenski kmet se je sicer radoval, da je bil od leta 1848

dalje prost graščinskega jarma. Vedel pa ni, kakšen pomen je imelo gibanje leta 1848. Posmehoval se je mestnim nacionalnim gardam. Šele ko je bila ustava podeljena vdrguč in ko so od leta 1860 dalje narodovi buditelji leta in leta poučevali ljudstvo, šele potem je masa naroda spoznavala svoje svoboščine, svoje pravice, svoj položaj. Le polagoma je narod na tak način spoznal, da mora podpirati najbolj tiste, ki priznavajo in spoštujejo njegov jezik in njegove pravice. Prišlo je med ljud nekaj, kakor geslo »Svoji k svojim«. Tako je bilo tudi med premožnimi vedno več mož, ki so si upali javno pokazati slovensko narodno prepričanje. Narodna zavest je rastla. In ob času, ko je pesnik Toman govoril na ljudskih taborih nepreglednim množicam, je bil docela opravičen njegov zgoraj navedeni vzklík.

A še je takrat mnogo manjkalo. Bilo je še tisoče Slovencev, zlasti po mestih, in med meščani zlasti ženski krogi, ki so se trdovratno držali nemštva. Do leta 1890 je pa stara nemškutarska generacija skoro vsa izumrla. In danes je slovenska domovina tako slovenska, kakor poprej tisoč let ne.

Kakor je slovenski značaj naše domovine bliščal v vedno jasnejšem in jasnejšem sijaju, tako je tudi pri nas dobivala vedno več tal misel o slovanski vzajemnosti.

009 kristjanov, 703 Judov, prestopkov proti brambeni postavi 2-22 kristjanov, 350 Judov, preprečenja rubežnega postopanja 1-32 kristjanov, 289 Judov, zaradi demonstracij 2-15 kristjanov, 1-23 Judov, zaradi prestopkov pri volitvah in volivnem postopanju 0-84 kristjanov, 1-28 Judov, zaradi prestopkov proti tiskovni postavi 0-41 kristjanov, 1-81 Judov, drugih prestopkov 29-20 kristjanov, 104-49 Judov. Pomisliti pa je treba, da je pri veliki zvitosti Judov mnogo zločinskih poizkusov in prestopkov ostane prikritih. Kriva prisega, goljufija in oderuštvo so karakteristični znaki judovske kriminalitete. Judje izkušajo sledeča dejstva razložiti tako, da bi prikrili pogubonosni vpliv judovstva na poštenost in vero v denarnih poslih. Pravijo, da je temu vzrok trgovinstvo, ki se mu Judje povečini posvetijo. Dr. Hoegel pa je v razpravi o »Mejah kriminalne statistike« dokazal, da Judje ravno zato radi izberejo trgovski poklic, oziroma so k njemu nagnjeni, ker jim ravno to zaradi njihovih zločinskih lastnosti največ dobička obeta. (»Berufswahl und Straffälligkeitsrichtung haben bei den Juden eine gemeinsame Ursache.«) Znano je tudi, da ravno Judje v tem oziru okužijo tudi kristjane.

Poznati judovsko statistiko je za nas nujno potrebno. Bližamo se kulturnemu boju, v katerega najbolj posega ravno judovstvo s svojim pohujševavnim vplivom in svojo brezvestnostjo. Bodimo zato na straži proti Judom in njihovim krščenim hlapcem! Judovska nevarnost ni nobeno strašilo ali pa agitatorična fraza, temveč golo dejstvo.

Za in proti zasebnouradniškemu penzijskemu zakonu.

Penzijski zakon glede zasebnih uradnikov ima s 1. januarjem 1909 stopiti v veljavo. Te dni je bila izdana ministrska naredba, glasom katere morajo delodajalci do 1. septembra t. l. pri dotičnih deželnih vladah naznaniti svoje zavarovanju podvržene uslužbence.

To je takorekoč zadnji korak do izvedbe zakona. Ta korak pa nasprotnikov tega zakona, zlasti med delodajalci, nikakor ne zadržuje, da bi ne poizkusili vseh sredstev, ki bi se z njimi dalo izvršitev zakona zavleči. Državna zbornica je že prejela predlog, ki zahteva noveliranje zakona, in industrijski svet je sprejel sklep, ki gre za zakonitim uveljavljenjem omejenih postav. To sta glavni akciji, poleg katerih pa so nasprotni delodajalci uprizorili še drugih, ki jim je isti namen, da bi se zavleklo uveljavljenje penzijske postave. Tako je n. pr. poslalo »Nizjeavstrijsko obrtno društvo« na Dunaju trgovinskemu in delavskemu ministru »odprto pismo«, ki dokazuje najsrajnejšo nevednost tega društva glede socialnih vprašanj; saj se v tem pismu trdi, da zavzemajo zasebni uradniki ugodnejši socialni položaj, nego državni uradniki!

Znano je, kako je penzijski zakon nastal; porodni popadki so bili hudi in so dolgo trajali, in le kompromis med delodajalci in delojemalci je omogočil, da je bil zakon v obeh zbornicah sprejet. Ni dvomiti, da zakon ni popoln, in pomanjkljivosti so splošno znane; obe udeleženi stranki, delodajalci in uslužbenci, so morali pri tem mešetarjenju sprejeti marsikaj, kar jim ni bilo po volji, samo da bi ne spravili vsega v nevarnost. Ako se hoče sedaj zakon zboljšati, ne bo pač nihče ugovarjal, le to zagotovilo moramo imeti,

da se rok uveljavljenja zakona ne zavleče. Da zamorejo uspešno odgovoriti na vsak napad na penzijski zakon, bi se morali zasebni uradniki in uslužbenci, sploh vsi, ki je zanje ta zakon ustvarjen, zavedati njegove vrednosti in važnosti. Zdi se pa, da ta zavest še marsikomu manjka. Vsi in povsod bi si naj bilo na čistem glede tega, kolike socialne in gospodarske važnosti je obvezno zavarovanje, ki je na Nemškem v prvi vrsti pripomoglo do tega, da je socialno stališče prebivalstva tam relativno najugodnejše.

Trditve zakonu nasprotnih delodajalskih organizacij, da bodo morali delodajalci 300 do 400 milijonov kron prispevati k zavarovanju svojih uslužbencev, isti pa da bodo plačevali le neznamenit delež, kratkomalo ni resnična, kajti premije bosta morali trpeti obe stranki, delodajalci in uslužbenci, skupno, v boljše plačanih službah pa celo poslednji sami. Uslužbenci vdobe iz glavnice le to, kar jim na podlagi natančnih računov po zakonu gre in more iti, in nabavne glavnice jim nudijo, kakor pri vsakem življenjskem zavarovanju, le sigurnost, da se jim izpolnijo pridobljene pravice. Podjetjem pa se pri teh glavnica ne odtegne niti vinar. Podjetja bodo pač to, kar prispevajo k tem kapitalom, znala v kakršnikoli obliki nadomestiti, in najglasnejši nasprotni delodajalci bodo pri tem še na dobičku. Kar se pa tiče bojazni, da bi uvedba penzijske postave utegnila škoditi konkurenčni zmožnosti z inozemstvom, treba opomniti, da Nemčija name-rava baš uvesti enak zakon in da se tudi na Ogrskem in v Italiji že opaža med uslužbenci tozadevna agitacija; torej je tudi razlog z ozirom na te tri navedene države, ki prihajajo v prvi vrsti v upoštevanje, brezpredmeten.

Zasebni uslužbenci, ki je za njih zavarovanje obvezno, bodo z največjim veseljem pozdravili, če jim bo državni pokojninski zavod v enem ali drugem oziru nudil več ugodnosti, kakor se jih je z merodajne strani dosedaj navajalo kot skrajno mejo zmožnosti, kar edino naj doseže zahtevano noveliranje; morali bi pa in bodo onemogočili vse nasprotne načrte, ki gredo za tem, da bi uveljavljenje pokojninske postave za nedoločen čas zavlekli, čeprav bo to zvezano z žrtvami v kakršnišibodi obliki. S. Šk.

Mlekarna v Št. Lovrencu pred sodiščem.

Večina našega mleka gre v Primorje. Kljub temu, da so naši ljudje poštene in se v mlekarnah natančno dela, so se odjemalci v Reki in Trstu v zadnjem času vedno pogostejše pritoževali, da dobivajo le vodeno mleko. Vsa pojasnila niso pomagala, pritožbe se pri vodstvu železnice v Trstu niso vpoštevale. Še v rešitvi pritožbe mlekarnе v Št. Lovrencu, ki se je pritožila, da se mleko na železnici kvari, je vodstvo državnih železnic v Trstu odgovorilo, »da je pokvarjenje mleka z vodo med železniškim transportom popolnoma izključeno«.

Kakor blisk v noči je posvetila v te manipulacije sodnijska razprava v Trebnjem dne 16. t. m. proti mlekarni v Št. Lovrencu. Obdolžena je bila od državnega pravdnštva, da je mleku, katero je pošiljala v Trst, vodo primešavala. Od komisarijata v Gradcu in fizikata v Trstu se je vzelo več poskušanj, ki so vse imele prav različno, pa nezadostno množino tolišče. Sklep izvedencev je bil, da je mleko vodeno. Državno pravdnštvo je dvignilo proti načelniku A. Oblaku, župniku v Šent

Lorencu in mlekarnju M. Strajnarju obtožbo zaradi kvarjenja živil.

Načelnik je pri prvem zaslišanju izpovedal, da je mlekarna popolnoma brez krivde. Dobivala je od udov mleko, ki ima morebiti na Kranjskem največjo množino tolišče, kar se je izkazalo pri izdelavi masla. Dobilo se je redno blizu 4 in pol kilograma masla iz 100 litrov mleka. V mlekarni se mleko ni moglo z vodo mešati, ker kažejo zadržane knjige, da se je več mleka udom izplačalo, kakor se ga je odjemalcem poslalo. Laktidensimeter se ne rabi, ker so te poskušnje nezanesljive. Načelnstvo mlekarnе pa že dolgo sumi, da se je mleko kvarilo na železnici. Če je bil od odjemalca kak vrč vrnjen, ni bilo v njem skoro nič smetane, vedno le čista voda v nekaterih vrčih, v drugih pa nekoliko mlečnega. Posebno drastičen slučaj se je pripetil velikonočni teden. Načelnik je bil sam zraven, ko se je mleko iz skupnega bassina odtekalo na predgrelnik, od tod pa po hladilniku shajeno v vrče. Vse mleko je moralo imeti zelo jednako množino tolišče, ker je bilo iz iste posode. Ko je odjemalec C. Tartario v Trstu nekaj vrčev vrnil, je bila v nekaterih skoraj čista voda, v drugih pa nekaj mleka. Načelnik je vzel iz dveh vrčev poskušnjo vpricho treh prič dveh mali steklenici in ji tudi vpricho vseh treh prič zapečatil. V eni je bilo še mleko in smetana, v drugi pa skoro sama voda. Ker je odjemalec izjavil, da mleka še domu ni vzel, je dokazano, da se je moralo mleko med železniško vožnjo pokvariti. Obe steklenici sta se deponirali pri sodišču v Trebnjem.

Mlekar M. Strajnar je izjavil, da je nedolžen. Sam je bil v vrhniškem kurzu, poskušal je mleko in le dobro mleko odpošiljal. Vrči so imeli plombe in so bili dobro pomiti. Kadar je prišlo mleko nazaj, ni imelo navadno skoro nobene smetane.

Razprava proti načelniku in mlekarnju se je vršila 16. maja dopoldne ob 10. uri v Trebnjem. Kot priče so bili povabljeni: postajenačelnik na Veliki Loki, Konrad Teply, Anton Zupančič, N. Grmovšek in M. Grm iz Št. Lorenca in mlekarski nadzornik Legvart kakor izvedenec.

Sodnik dr. Polec pove, da je dal zaslišati v popolno pojasnjenje razmer odjemalce mlekarnе v Št. Lovrencu, Cipriana Tartario v Trstu in prodajalko mlekarnе Hrušice tudi v Trstu. Tartario je izpovedal pred tržaško sodnijo, da je dobival večkrat v vrčih 3 do 4 litre mleka premalo. Mleko je imelo vedno prav različno toliščo (dasiravno se je vsaki dan izlivalo v skupni bassin). Vrči so prišli večkrat brez plomb ali s poškodovanimi plombami. Na tozadevne reklamacije ni dobil od železnice nobene rešitve. On ni odvezl mleku ničkar niti najmanjše množine smetane. Na reklamacije mu je mlekarna odgovorila, da oddaja le dobro mleko na njegov naslov.

Mleko je bilo v nekaterih vrčih dobro, v drugih srednje, v nekaterih vodeno.

Gospa Ivanc, prodajalka mlekarnе v Hrušici, je izjavila, da je dobivala večinoma dobro mleko iz mlekarnе.

Župan v Logatcu, A. Mulej, načelnik logaške mlekarnе, je izjavil, da se pritožujejo večkrat odjemalci v Reki, da mleko nima zadostne tolišče. Ker mleko doma preiskujejo, se ne vjema domača tolišča z ono, katero ima mleko, ko pride v Reko.

Pri razpravi izpove zaprisežena priča A. Zupančič, da je bil navadno v mlekarni, ko se je mleko odpravljalo. Videl je, ko se je mleko sprejemalo, videl mlekarnjo, ko je mleko pokušal. Nikdar pa ni videl, da bi se voda mleku primešala. Vozil je celo zimo mleko na postajo. Vselej je imelo mleko plombe, le pri dveh vrčih jih je enkrat

mlekar pozabil, toda ta dva nista prišla nazaj. Če je mleko prišlo nazaj, navadno ni imelo dosti smetane. Nekatero je bilo čisto vodeno. Načelnik je prišel navadno vsaki dan v mlekarno in zabičaval mlekarnju, naj mleko pokuša in vse natančno dela. Sam načelnik pa ni mleka pokušal. Mleko se je vedno iz ene posode odtekalo v vrče.

Priča Konrad Teply, postajenačelnik na Veliki Loki, izpove, da so bili vsi vrči oddani na postaji plombirani. Parkrat se je primerilo, da je pripeljal voznik nekaj neplombiranih vrčev na postajo, katere je pa kar tam zaprl mlekar s kamnom. Na njegovo vprašanje se mu je na postaji v Trstu odgovorilo, da je mnogo vrčev došlo tje brez plomb in mnogo s poškodovanimi plombami. Stranke so se večkrat pritožile pri postaji v Trstu zaradi tega, toda ni znano, s kakšnim uspehom. Mlekarna je imela dve vrsti plomb. Na Veliki Loki se mleko ni moglo pokvariti, ker se je precej po sprejemu oddalo. V Ljubljani čaka tri ure na vlak in je tam pod nadzorstvom.

Priča Neža Grmovšek izpove, da je bila vsaki dan pri sprejemu mleka v mlekarni. Nikdar se ni prilila kapljica vode. Videla je tudi mleko, ki je prišlo nazaj. V nekaterih vrčih je bila čista voda. V mlekarni se je vselej mleko izlivalo v skupno posodo. Ko se je ogrelo in shladilo, so se napolnili vrči. Bila je v mlekarni tudi 20. aprila, ko so se napolnjevali vrči. V soboto, 25. aprila, je načelnik vpricho nje, A. Zupančič in M. Grm vred poskušnje iz dveh vrčev napolnil in zapečatil steklenici vpricho vseh. Na vprašanje, če so to ravno tiste steklenice, katere vidi na mizi, pravi, da ravno iste. Nobeden ni vzel smetane iz vrčev. — Na mizi sta oni dve poskušnji, ena čista voda, druga ima zgoraj smetano, spodaj trde tvarine, sredi pa vodo. — Priča Marija Grm je nosila mleko iz mlekarnе. Videla je večkrat, ko se je mleko sprejemalo in vselej izlivalo v skupno posodo. Nikoli ni videla, da bi se kaj vode primešalo. Mleko, ki je prišlo nazaj, navadno ni imelo ne smetane, ne sira. Zraven je bila, ko je odvezl načelnik poskušnje in jih zapečatil v steklenice, ki so na mizi. Nekaj mleka je bilo še nekaj mlečnega, drugo prav nič. Isto se je godilo tudi že popred.

Nato opomni sodnik, da je dal poklicati zaradi velike važnosti razprave mlekarskega nadzornika Legvarta kakor izvedenca, ker je sam laik v mlekarnstvu. Izvedenec se zapriseže. Nato pregledata z obdolženim načelnikom društvene knjige, iz katerih se dokaže, da je dosegla mlekarna pri izdelavi masla veliko večjo množino, kakor ga dosegajo drugod, torej je imelo mleko nadnormalno toliščo. Isti udje so dajali tudi mleko za odpošiljanje v Trst. Dokaže se, da mlekarna ni mogla mleka kvariti, ker je ljudem večjo množino plačala, kakor ga je poslala odjemalcem. — Sodnik vpraša izvedenca, če je mogoče, da ima mleko iz istega bassina tako različno toliščo. Iz poskusov fizikata v Trstu in komisarijata v Gradcu je razvidno, da je imel vsak vrč drugačno, prav različno množino tolišče. Iz izpovedi današnjih prič je dokazano, da se je mleko iz istega bassina izlivalo v vrče. — Izvedenec pravi, da je pač mogoča mala razlika v tolišči, taka pa, kakor se tukaj kaže, je nemogoča. — Sodnik: Kolika je normalna množina tolišče pri mleku? — Izvedenec: Mleko je naravno, če ima 3 odstotke tolišče. — Sodnik: Vam je znano, kako toliščo je imelo mleko v šentlorenski mlekarni? — Izvedenec: Ker sem kakor deželni nadzornik večkrat doli prišel, mi je prav natančno znano tamošnje mleko. Ima navadno 35 do 4 odstotke tolišče. — Sodnik: Ali je

Kolikokrat so tekom zadnjih trideset let obiskali Slovenci Čehe in Čehi Slovence!

Letos se nam zopet nudi prilika, da ponovimo in okrepimo to staro vez. Pohitimo torej v zlato Prago, učiti se od bratov Čehov! Podajmo na tak način svojim severnim bratom dokaz, da nas navdaja še tisti duh, ki nas je leta 1885 privedel na moravski Velehrad, slaviti tisočletnico sv. Metoda! . . .

Priredili bomo torej ob priliki češko-slovanskega katoliškega shoda izlet v Prago na jubilejno razstavo. Trajal bo pet dni. Tekom prihodnjega tedna priobčimo v »Slovencu« podrobnosti.

Ker se razen v Pragi ne bomo oglašili nikjer drugje, in ker bo potovanje trajalo samo pet dni, bo cena mnogo nižja, kot pri izletu, ki se vrši ravno sedaj.

V kratkem objavimo cene in vse potrebno, da se bodo udeleženci lahko takoj začeli priglašati.

Danes kličemo samo:

Z nami v zlato Prago!

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespuđ redehter!

Iblanskem mesarjem pa zdej ušenica cvete, tu se more rečt in iblansk gespuđ žepan ma pa pr tem ta nar več zasluge in jest se le čudem, de našem mesarjem še ni tu u

glava padl, de b ga za sojga patrona pustavl, de b jih pol še bl in iz večem veselam varvu useh nasreč.

Usak antverh ima sojga patrona, kokr veja, gespuđ redehter, ke se najn iz za-

upajnam ubračaja, keder ga nucaja, ampak de b kermo antverhe negau patron tulk zalegu, kulker zaleže iblansk žepan gespuđ Ivan Hribar mearskmo antverhe, tu pa ni, zatu bi biu ta zadn cajt, de b mesari pustl gespuđa žepana na soj bender namalat. Tu b blu res prou nuci za mesarje.

Nm se murbt čudn zdi, kuku pride iblansk žepan du tega, de b ga mesari častil za sojga patrona, ke vnder ni ne mešetar za žvina, ne žvinsk dohtar, kokr je Ribnikar, ke zna kuštrunem pušat, če sa žabčen in druge take cupernije delat. Usega tega res na zna gespuđ Ivan Hribar in mende tud znou nekol na bo; ampak Ivan Hribar je iblansk žepan in s tem sm puvedu use. Če rajtama, da je u Iblan ta nar draži mesu, žvina pa na pu zastojn, in de pu useh drugeh mesteh žepani na mesarje prtiskaja, de mesu cnej predajaja, iblansk žepan pa prtiska na mesarje, de leberalce volja, mesu pa pu soj vol in previdnast predajaja, je mende zadost in mlekarnce b ush pet prstu ublizlne, če b mele tacga patrona, kokr je mesarsk patron gespuđ Ivan Hribar.

Čeprova je gespuđ iblansk žepan tku veleđ dubrotnk iblanskih mesarju, ni

na tu prou nč štolc. Zdej pa puglejma klerkalne kmete-meljonarje; kašne kumedje pa te pučneja in kuku se ajnpildaja, udkar maja neki ublast na Krajnskem. Tu prec usacga ukul prneseja, ker jm pride na pot in se na zavali pred nim u prah. Če pa iz nim držiš, s pa na kojn in u usta se t cedi sam mlek in med in ta nar bulš službca na fali.

Vidja, gespuđ redehter, tu ni prou, saj men se na zdi prou. Nej pugledaja iblanske al pa tud druge leberalce. Ker imaja te kašna ublast u rukah, tu prou nč na gledaja na tu, kašn pulitkar de je kdu; kduur je putrebn kašne službe, pa ja dubi in sa tku nesebičen, de clu klerkalcem raj službe dajeja, kokr leberalcem, sam de jm na more nubeđn nč naprej metat. Le puglejma iblansk rotuž. Iblansk rotuž maja še — jest pravem: maja še, ke večn ga na uja mel — leberalci u rukah, in vnder se na celmo rotuže sami klerkalci za pejomtarje in če je huiš klerkalc, bulš služba ma gor; pa če negava lampa še tku slab svet, in če prou ub dvana jesteh več na ve, kua je upoune jedu.

Vidja, tu je lepu! Klerkaln kmeti-meljonari pa mislja, de jm more bt že ceu

mogoče, da bi se mleko, ki se je v mlekarji 20. aprila naprej oddalo, samo ob sebi tako izpremenilo, da bi bilo v eni taka voda, v drugi pa smetana zgoraj, kakor vidite v teh steklenicah? — Izvedenec: V enem je skoro čista voda, v drugem je bilo mleko. Tako izpreminjava pri mleku iz iste posode je po kemičnih procesih nemogoča. — Sodnik: Ali je dolžan načelnik sam mleko pokušati, da se prepriča o njegovi dobroti, ali zadostuje, če to stori po mlekarju? — Izvedenec: Načelnik ni nikdar dolžan sam mleko pokušati, ker nima vaje, da bi mleko razločeval in slabo ali dobro poznal. Zadostuje in pravilno je, da to stori po izkušenem mlekarju. — Sodnik: Ali so te pokušnje bolj zanesljive, kakor z laktodensimetrom? — Izvedenec: Pri spretnem mlekarju gotovo. — Sodnik: Ali je imel mlekar v Št. Lorencu te zmožnosti? — Izvedenec: Bil je v trimesečnem kursu na Vrhniku in je imel gotovo za to potrebno spretnost.

Dokazovanje in pričevanje je končno. Sodnik izreče sodbo: Obdolženca se oprostita, ker je po pričah dokazano, da se v mlekarji ni mleku prilivala voda, da se je mleko pokušalo in imelo nadnormalno množino toščice. Vsa znamenja pa kažejo, da se je mleko pokvarilo na železnici. Fizikat v Trstu in komisariat v Gradcu, ki zahtevata od mlekarne za povrnjenje stroškov 53 kron, se zavrneta na civilno pravno pot.

Tako je bila tožba končana, ki bo vsem mlekarjem, posebno pa dolenjskim, prinesla rešitev iz groznih razmer. Vse so že imele ali imajo tožbo zaradi pokvarjenja mleka. Na tisoče in tisoče litrov se je mleka vrnilo, mnoge so izgubile po nedolžnem najboljši odjemalce, v Trstu in na Reki se pritožujejo, da je naše mleko slabo, dolženi smo bili, da smo zanikrni in malomarni, dolženi sleparstva in goljufije. Zdaj je pa sodnja po najnatančnejšem poizvedovanju in zaslišanju očitno izrečena: Mlekarja je nedolžna, vsa znamenja kažejo, da se je pokvarjenje godilo na železnici. Železniška uprava pa pravi na pritožbe, da je popolno izključeno, da bi se mleko na železnici kvarilo. Zdaj je dolžnost naših poslancev, varovati z intervencijo pri ministrstvu domače mlekarne. Sicer morajo vse propasti.

Kdo pa povrne vse tisoče škode, katero so mlekarne vsled tega trpele? Čas je tudi že, da se poskušnje mleka jemljejo na oddajni postaji, ne pa v Trstu ali na Reki.

Gospodarska kriza v Istri.

Koper, 12. julija 1908.

Pod gori navedenim naslovom je objavil vaš dopisnik resnične podatke o krizi v Istri. Strinjam se z njim popolnoma, toda omenil je le bolj vinarstvo krizo, katera pa ne preti samo, temveč je že tu. Bliža se čas, ko istrski kmet poreče: »Stroški so večji nego dohodki, vino po tej ceni pridelovati se ne izplača«. Res je, zanemarjeno je delo z vinom; dela se še na primitivnejši način, pod vsako kritiko; ko pa je vino v kleti, manjka enostavno vsakega umnega kletarstva. Kdo je temu kriv? Prvič ni pouka, drugič se ljudje poučiti ne dajo. »Boljšega vina ni, kot je naše,« to je govorica vsepovsod, prepričani so, da nihče ne zna vina bolje pridelovati od njih samih — basta!

Toda jaz sem hotel na drugo polje. Prava gospodarska kriza v Istri se ne naša samo na vinski pridelok, ampak sploh

na vse gospodarstvo, z drugimi besedami: preveč se troši, premalo varčuje. Istrski kmet je rad dobre volje. Zapravlja po nepotrebnem težko prislužen denar po gostilnah, mladina pa po vedno se množecih plesih in stroških za vedno novo obleko. To je v prvi vrsti rana, ki razjeda telo našega kmeta in ga mora kmalu uničiti. V dobrih letinah se ni le nič prihranilo, ampak napravili so se dolgovi pri gospodi po mestih. Mnogo takih po nepotrebnem zadolženih so iz oderuških obresti iztrgale posojilnice, a dolg je sedaj pri posojilnicah; nekaj časa pojde naprej, toda vrsta slabih letin mora dovesti do propada.

Ljudstvo se zelo hitro množi. Po istrski šegi se zemljišča razkosavajo na toliko delov, kolikor je sinov v hiši, deliti pa že kmalu ne bo kaj več — družine morajo propasti.

Pri vsej mizeriji pa vedno ples za plesom! Lahko rečem po lastni izkušnji, da se v Istri vsako leto zaplešejo stotisoči. Pomislimo, koliko stanejo godci od nedelje do torka ali srede; treba plačila, jedi, pijače. Koliko se po nepotrebnem popije in pojé, koliko se izgubi delavnega časa, saj fantje popivajo potem in igrajo še v sredo in četrtek, ako ne še do druge nedelje; in to gre v poletnem času po vrsti od vasi do vasi. Koliko pa pri tem trpi javna morala, o tem je težko pisati. Ljudje, navajeni klatiti se po plesih, so kristjani najslabše vrste; mladina obojega spola je na planem po cele noči brez vsakega nadzorstva. Solarji, kjer je kaka šola, se puste na javne plesne, plešejo pa že s svojimi »ljubinkami« in tako dalje!

Evo vam gospodarske krize v Istri! Ni mogoče, da bi šlo tako naprej. Suša je letos v Istri grozna, pleše pa se po stari navadi, zametuje se borni novčič, ki je še v žepu, pleše pa se divji ples naravnost proti — gladi!

Tu bi morala vmes poseči dežela in država; javni plesi bi se morali kratkoma prepovedati in ljudstvo bi se počasi streznilo. Dežela bo izmzgana do skrajnosti, pomanjkanje bo grozno, in tu se bodo vstavili tudi davki. »Kjer nič ni,« pravi pregovor, »je tudi cesar izgubil pravico«.

Zamujenega je dosti. Ljudstvo nima pouka, šol ni, cerkev pa zanemarljiva. Tu bi se dalo pisati celo poglavje, a rečem: žalostno poglavje. Tisoči otrok so brez pouka, pa ne mislite, da ljudstvo ne mara šol; prosi zanje, a odločilni faktorji cincajo leta in leta, dokler navadno zopet vse ne zaspi. Poznam kraj, kjer je bilo kamenje za šolo izkopano že pred 17 leti, a šole še dandanes ni. Otroci so željni pouka, nadarjeni so, a prosijo dušnega kruha — zastonj.

Da so vedni politični boji med strankami tudi vzrok žalostnemu stanju v Istri, je znano. Vlada je zamudila dosti; pustila je Slovane pritiskati od italijanašev. Ponekod so se hrabro branili, ponekod so se dali zavesti na njih stran z denarjem in podkupovalnimi sredstvi najnižje vrste; tako je ljudstvo pokvarjeno do mozga, ne boji se več ne Boga ne vraga!

Pa, konec! Kriza je tu, sedaj treba pomagati. Žal, bojim se, da pomožna akcija pomnoži eno izmed — neplodnih del!

Istran.

Tedenski pregled.

Dežja še vedno primanjkuje. V posameznih krajih ga je padlo nekaj, a zemlja še ni premočena.

skus in skus pravičen list, prou dau, de je blu bl putrebn ene par krajcaru ofrat za cesarju sprevođ na Duni, ke je mela in bo še mela cela dežela nuc od tega, kokr pa, de b s tejatram unkoštngde delu, ke ma sam ene par Iblančanu enmal špasa iz nim. Za družga pa naš tejater tku ni, kokr za špas, tu se je pukazal pr usak predstau. Kedr je blu kej tagca za videt, de sa se lđje regal, sa prišli notr; če se je pa špilal kej pametnga in za izubrazba nucga, je blu pa pouhn praznga.

Ja, tku je, gespuđ redehter. Nej le use dobr premislja, pol nej pa puveja, če nimam res prou. Use more jt u en gvišn vrnng in use se more pestet regirat te naše cajte. Baloni se tud nisa du zdej pustl regirat, pusebn iblansk Balon, tist ke ma pr »fajmeštre« uštarija, ne; al zdej je pa le pršlu du tega, de se pesti Cepelinu balon vižat in regirat na rehts in na links, gor al pa dol in ni za cviblat, de uja tud Iblančani iz sojme Balonom ured sprevidl nazadne, de je treba rajtat iz današnmu cajtam.

Tku je prjatli kmeti-meljonari. Kmet sm tud jest, če m bo kdu še en meljon u roka stisnu, u pa kmet-meljonar tud

Boltatu Pepe iz Kudelnga.

Na gimnaziji je nek profesor pred nizjegimnazijci proslavljal Trubarja in tedanje katoličane, ki so spoznali, da katoličanstvo le tlači in zato odpadli od vere. Ravno tako je slavil Husa kot mučenika. To se pravi pripravljati še neizkušene ljudi v verske dvome, kar je zoper šolsko postavlo, ki pravi, da se morajo dijaki versko-nravnno vzgajati. Deželni šolski svet naj poduči tega mladega učenjaka, da za tako propagando na Kranjskem ni mesta.

Iz državne zbornice. Sprejet je melioracijski zakon, ki je za poljedelstvo velike važnosti. Določa namreč državne podpore za vodne zgradbe. Državni letni prispevek za vodne zgradbe se zviša na osem milijonov. Novi zakon ne dela več razločka med deželnimi podjetji in podjetji okrajev, občin in vodnih zadrug. Tudi za uravnavo hudournikov bo prispevala država več kot sedaj. Državna podpora se bo dovolila le tedaj, ako poljedelsko ministrstvo odobri načrt in proračun za vodno zgradbo.

Za Kraške vode je poslanec Gostinčar predlagal, naj vlada vse potrebno ukrene, da se čim preje uravnajo pritoki in odtoki v cerkniški in planinski dolini. Po naročilu ministrstva je poslanec Hrašky, ki je bil svoj čas na Kranjskem, sestavil obširni načrt in naštel vsa potrebna dela, ki se morajo v obrambo in izboljšanje zemljišč izvršiti v teh-le dolinah: v planinski, cerkniški, loški in starotrški, pivški, krški, račenski, lučenski, dobrepoljski, struški, doberniški, temeniški, v ribniški in kočevski, v krajih ob Kolpi in Reki na Notranjskem, v krajih ob Idriji in v vipavski dolini. Skupno je do 40 tisoč hektarov rodovitne zemlje na Kranjskem, ki bi se izboljšala, ako se izvrše naprave za odvajanje vode in namakanje zemljišč. Predlagal je tudi dve resoluciji, kateri je zbornica sprejela: 1. vlada naj poskrbi, da preiskuševalni veščaki napravijo načrte za odvajanje vode, izboljšanje zemljišč in uporabo vodnih moči v notranjskih in drugih kranjskih dolinah in naj za kraško ozemlje ustanovi hidrografični in hidrološki urad, ki naj preišče vse kraške doline in kotline in svrhu dobave vode in namakanja zemljišč. V doglednem času bosta obe resoluciji izvršeni.

Zbornica je tudi sprejela avtomobilski zakon s spremembo, kakor ga je hotela gosposka zbornica. Izvršile so se tudi volitve v delegacijo. Za Štajersko je izvoljen dr. Korošec, za Kranjsko dr. Šusteršič, namestnik dr. Krek, za Goriško Fon, namestnik Gregorčič.

Hišni davek se popolnoma preuredi. Načrt za ta zakon je finančni minister že predložil. V razpravo pride načrt v jesenskem zasedanju.

Sklenilo se je tudi, da se izvolijo še trije podpredsedniki. Najbrže postane zbornični podpredsednik poslanec Pogačnik.

Glede pomanjkanja krme je uvedlo poljedelsko ministrstvo veliko pomožno akcijo. Pogaja se z železniškim ministrom o znižanju tarifov za dovoz krme. Sodi se, da bo poljedelsko ministrstvo rabilo približno štiri milijone kron.

Sprejeta je postava o povišanju plač drž. uslužbencem in o podržavljenju sev. železnice.

Slovensko katoliško narodno dijaštvo vedno bolj umieva, da ima delo posameznika, kakor tudi naroda in človeštva svoj smisel le na podlagi krščanskega svetovenega naziranja. Da to misel razširi in utrdi, bo slovensko katoliško narodno dijaštvo priredilo velik shod 21. in 22. avgusta v solnčni Gorici, kamor prihite tudi zastopniki hrvatskega, češkega in poljskega naroda.

Vseslovanska konferenca se je vršila v Pragi. Slovence so zastopali Hribar, Gabršček, Vošnjak. O političnih vprašanjih se na kongresu ni obravnavalo nič. Med drugim se je tudi sprejela misel, ustanoviti vseslovansko banko. Sklenilo se je, da bo v Peterburgu izhajal list, ki bo prinašal kratke kritične razprave v vseh slovanskih jezikih o vsem, kar se tiče slovanske znanosti, književnosti in umetnosti. V Pragi se osnuje slovanska čitalnica.

Dalmatinski deželni zbor je sklenil, da se za deželni zbor uvede splošna in enaka volivna pravica. Vlada pa je sklep odklonila in zavrgla.

Na Češkem se je v nemških mestih vršilo mnogo shodov, na katerih so Nemci javkali in zdihovali o zatiranju nemštva na Češkem. Vsled napadov na teh shodih je odstopil nemški minister Prade.

Na Reki je proglasilo stavko mornarsko delavstvo pri Ungaro-Croati. Bati se je bilo, da zmanjka živil. Trgovsko društvo je prosilo trgovskega ministra za posredovanje. Štrajk je že prenehal. Mesto Zader je bilo vsled tega štrajka tri dni brez pošte.

Na Francoskem bo zbornica v kratkem sprejela zakon, po katerem se bodo

sodnijsko preganjali stariši, ki bodo otrokom prepovedovali učiti se in brati iz šolskih knjig, ki žalijo njihovo versko čuvstvo. Pri ti priliki se bo zopet razvnel hud kulturni boj. — Kam pelje liberalizem!!

Na Španskem je justični minister izdelal načrt, ki bi odpravil dvoboje. Kdor se čuti razžaljenega, sme naznaniti državnemu pravdnistvu, ki dvigne ali obtožbo ali sestavi častno razsodišče.

Raznoterosti. Spominsko ploščo in nagrobnik pesniku Simonu Gregorčiču bodo odkrili 6. septembra na rojstni hiši v Vrsnem in pri sv. Lovrencu pod sivim Krnom. — Novo slovensko cerkev so blagoslovili 28. junija v Calumetu, Mich., v Ameriki. — Grof Zeppelin je s svojim zrakovom nastopil daljše potovanje. Zeppelin je dober kristjan. — V Komendi so ustanovili novo izobraževalno društvo. — Na Stolu se je ubil pri nabiranju planinskih rož delavec Rabič. — Viteški križec sv. Silvestra je bil slovesno pripet stolnemu kapelniku g. Antonu Foersterju. — Cena sladkorju se je zopet zvišala. — Goveje meso so ljubljanski mesarji znižali za 8 vinarjev. Za teleče in svinjsko meso se še pogajajo. — Vovovodne cevi za ljubljanski vodovod polagajo že proti Klečam in bo delo kmalu končano. Spodnja Šiška bo imela koncem poletja že napeljeno pitno vodo. — Vodovod Mošnje-Brezje je dobil ministrsko podporo. Del skupne svote 64 tisoč kron dá država, in sicer 40 odstotkov. — Kmečka zveza je imela shod v Mokronogu in Polhovem Gradcu. — V slov. kršč. soc. zvezo sta sprejeti društvi v Dolenjem Logatcu in Št. Petru na Krasu.

Godovi prihodnjega tedna.

Nedelja, 19. julija: Vencencij Pavl., Makrina, Julij.

Ponedeljek, 20. julija: Marjeta, Elija, Ceslav.

Torek, 21. julija: Danijel, Olga, Prakseda.

Sreda, 22. julija: Marija Magdalena, Teofil.

Četrtek, 23. julija: Apolinar, Liborij.

Petek, 24. julija: Kristina, Roman.

Sobota, 25. julija: Jakob, Krištof.

Gospodarstvo.

— Gospodarska kriza in naš kmet. »Primorski list« piše: Velikanska beda vlada po nekaterih krajih na Goriškem, posebno pa med vinogradniki. Ljudje še lanskega vina ne morejo prodati; vino nima nobene cene. Letos obeta biti v tem oziru še slabše. Velika gospodarska kriza preti našim deželam. Nujno je potrebno, da brez vsakega obotavljanja priskoči na pomoč vlada. S kakimi beraškimi podporami se pa tu ne odpravi ničesar! Ena prvih zahtev je, da se za naše dežele uvede davek na pivo, ki tako grozno škoduje vinogradništvu in zatira vinski pridelok. Seveda je nujno potrebno, da se tudi kmet sam zaveda, kaj je njegova dolžnost. Kaj pijo naši kmetje? Ali pijo mar vino? Ne, pivo pijo! Koliko škodujejo s tem samim sebi, dokazuje sledeči vzgled: V neki kraški občini je bil pred kratkim semenj. In tu je en gostilničar iztočil 16 sodčkov, drugi 14, tretji 13, četrti 9 sodčkov piva. Štirje gostilničarji so stočili skupno nad 50 sodčkov piva, kar pomeni na en dan v eni vasi nad 25 hektov piva. Vzemimo, da je na desetih sojmih tako, dobimo 250 hektov piva, ki so ga izpili naši kmetje. Denar je šel v žep bogatemu tovarnarju, kmetovo vino pa še vedno čaka na kupca. To smo navedli, da naj se kmet tudi sam briga za razpečanje svojega pridelka! Z visokim davkom na pivo se bo pa dalo doseči, da dražje pivo ne bo moglo več konkurirati z domačim pridelkom! Podobno je z našo živinorejo, posebno ob času te hude suše itd. Vse to glasno kliče, da je treba odločnih korakov za rešitev našega kmeta! O položaju v naši deželi in o zahtevah kmečkega stanu se bodo vršili po deželi shodi »Kmečkih zvez«. V nedeljo, 5. t. m., je odbor »Kmečke zveze« za goriško okoličino sklenil, da bodi občni zbor »Kmečke zveze« v nedeljo, 26. t. m., dopoldne v »Centralu« v Gorici. Na tem občnem zboru se bodo obravnavale tudi važne političke in gospodarske razmere v našem kmečkem stanu. Shodi drugih »Kmečkih zvez« slede. Tedenski pregled.

26. julija
vsi somišljeniki
na
veliko skupščino S. R. S. Z.
v
Škofji Loki!

Železnica Ljubljana - Idrija - Sv. Lucija.

(Dopis.)

Veliko se govori in tudi dela, da bi se naše mesto malo bolj približalo svetovnemu prometu. Že nekaj let sem so nam obljubovali, da se kmalu zveže Idrija z Vrhniko. To bi ne bilo napačno, a verjeti le nismo mogli iz več vzrokov. Govorilo se je, da je mala proga iz Ljubljane do Vrhniko pasivna, zguba znaša letnih 20 tisoč kron. In vendar je speljana po tiru južne železnice in od Brezovice naprej je skoraj le ravnina. Bilo je treba malega kapitala in še ta se ne obreštuje, kaj šele od tam do Idrije! Stalo bi najmanj 12 milijonov, tu bi bila zguba še veliko večja. Sedaj pa ko se je speljala alpinska železnica in je zagotovljena tudi belokranjska, je stvar prišla v drugi stadij. Nova proga ima že toliko prometa, da ga komaj zmaguje. Vlakov ne more pomnožiti, ker je preveč tunelov, iz katerih se premogovim tako hitro iz rovov ne odpravi. Sedaj pride še blago iz Dalmacije, Slavonije, Hrvatske do Ljubljane. Po južni železnici ne bodo prepeljavali, ker ima vse drugačne in višje tarife, čez Jesenice v Gorico ali Trst je pa daleč in radi dolgega predora v Črni prsti skoraj nemogoče. Tu bi zelo opomogla proga Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija. Na Italijanskem precej rožljajo z orožjem, ob naših mejah delajo utrdbe, zidajo železnice. Naj se most v Borovnici ali Sv. Luciji kako pokvari, je promet vstavljen, kaj to pomeni ob času vojske, ni treba še razlagati. Tedaj je tudi v tem oziru nova proga pomenljiva. Če se ozremo na zemljevid, vidimo velik kompleks od južne železnice do alpske brez železnične zveze. Ravno ta del Kranjske je najbolj zanemaren.

Zato se je sestavil konsorcij mož v Polhovem gradu, Horjulju, Žireh in v Idriji, ki je po spretnem trasiranju preskrbel natančen projekt in na podlagi tega prosil za trasiranje vse proge v teku enega leta. Po tem projektu bi bile postaje v Polhovem gradu, v Horjulju, v Smrečji, Žireh, Vrsnik, Spodnja Idrija. Od te štacije, ki bi precej visoko stala, pa stranska proga, dolga 4 in pol kilometra do Idrije. Od Spodnje Idrije naprej bi šla proga ob desnem bregu Idrije do Sv. Lucije, kjer bi tikoma pred velikim mostom prestopila na levi breg in se končala na kolodvoru pri Sv. Luciji. Tako bi imela Idrija zvezo na vse strani, kolikvega pomena za naš rudnik in za ljudi ter tudi za promet. Proga Ljubljana-Jesenice-Sv. Lucija znaša 129 kilometrov, nova železnica Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija bi bila le 88 kilometrov dolga, tedaj za 41 kilometrov krajša od prve. Koliko je ob tej progi še lesa, ki ima le malo ali tudi nič cene radi dragega dovoza na postaje, in obrtnija, kako bi se povzpela radi nove in hitre svetovne zveze!

Ko so na Goriškem slišali o nameravani železnici, so šle deputacije vseh občin ob nameravani progi k deželnemu glavarju v Gorico s prošnjo, naj bi pospeševal to podjetje, ki bi Goriški in Kranjski donosalo obilo sadu. Deželni glavar gosp. Pajer je obljubil vse storiti, kar premore on in dežela. Rekel je: »Ker vidim, da se vse občine tako zanimajo, je moja dolžnost, kaj storiti, saj deželni odbor, ali tudi deželni zbor je radi tega, da pospešuje ljudski blagor in ker vas je toliko prišlo od daleč k meni, je to največji dokaz, kako potrebujete take zveze. Dežela je že nekaj nakazala v ta namen, pa če bode potreba, bode še rada dodala.«

Radi tega imamo dosti upanja, da se naši kraji približajo svetovnemu prometu. Ako bodo goriški in kranjski državni poslanci vzajemno se potegovali za novo progo, bodo gotovo tolikanj lažje dosegli, ker se ni bati zgube. Ko bi se železnica speljala samo do Idrije, naj bo že od katere koli strani, bi bilo vsako leto več tisoč primanjkljaja, a če veže Ljubljano s Sv. Lucijo, bo lahko prevzela blago od daljnih krajev, in tega bo že toliko, da bode donosala dobiček. Pred štirimi leti je bil tu načelnik generalnega štaba, podmaršal pl. Beck. Napravil se mu je slovesen sprejem, da bi se tako odličnega faktorja pridobilo za železnico do Idrije. Kot vojak je takoj odkritosrčno odgovoril: »Kateri general ali vojni minister si ne želi kolikor največ mogoče železničnih zvez! A finančni minister pravi: ni denarja, in ko bi tudi bil, za tako stransko progo, ki bi vsako leto donosala primanjkljaj, ga tudi ne dam. Takrat smo spoznali, da s progo, ki bi se v Idriji končala, ne bo nič. Sedaj pa, ko se lahko zveže z dvema svetovnima železnicama, je ugodni trenutek prišel, katerega konsorcij ni mogel zamuditi. Vzeli so že precej delnic po 50 kron, da so se dosedanji stroški lahko takoj pokrili in ne vstrašijo se tudi še večjih stroškov, da le dosežejo svoj namen. In naj ga tudi ne dosežejo, bodo lahko mirno vest imeli, da so vse storili,

kar je bilo mogoče, da se proga vresniči. Vsaj zanamci ne bodo mogli očitati: je bil važen moment, ugodna prilika in naši predniki je niso spoznali.

26. julija javna telovadba „zveze telovadnih odsekov“ Škofji Loki!

Barantavci z zemljišči.

(Dopis.)

Iz Dolenjskega se nam piše: Naš dolenjski kmet mora propasti. Njegovo lahkomiselnost izrabljajo razni izkoriščevalci. Najhujše pijavke v novem času so barantavci z zemljišči. Posestva so na Dolenjskem majhna. Sleherni želi svoje posestvo povečati, da bi se lažje preživel. To izkoriščajo barantavci. Kjer je kako posestvo na prodaj, oglasi se takoj več takih barantavcev z debelimi trebui in zalitimi obrazi. In ker od posameznih sosedov nihče ne more vsega posestva prevzeti, kupi je barantavec. V 14 dneh napravi dražbo. K dražbi pripelje sod vina, veliko steklenico žganja, jerbas klobas, kruha, smok itd. Izgovarja se: Ljudje, ki bodo prišli dražiti, bodo lačni, žejni, gostilne daleč na okrog ni, torej moram ljudem postreči, da ne omagajo. Pri dražbi je prvo, da barantavec kupovalce dobro pogosti. Ako pomislimo, da ima priprost človek malokdaj na mizi meso, vino, sedaj se mu pa vse to zastoni ponuja, se ne moremo čuditi, če z nekako poželjivostjo segajo po ponujenih rečeh. Naravno je, da se kmalu preveč pijače nalezajo, izgubijo razsodnost, in na to barantač računa. Prične se dražba. Ljudje, poprej dobri prijatelji, sosedje, si nagajajo. Barantavec ima najetega še posebnega človeka, ki navidezno draži, samo da druge zapelje k višjim ponudbam. Zgodi se, da mož draži zoper ženo, žena zoper moža. Zemljišče je razprodano, barantavec se veselo smehlja in se gladi po tolstem trebuhu. Kupovalci si pa drugi dan lase pulijo, ko spoznajo, kaj so kupili, koliko obljubili. Razvidijo, da so brezplačno pijačo tisočkrat plačali.

V tekočem tednu je bila na Berovcu v mirnopedski občini taka razprodaja. Neki barantavec, menda gori od Grosupljega, je kupil pred 14 dnevi kmečko posestvo, ki je bilo na dražbi, za okroglo 18.000 kron. Sleherni, ki je posestvo poznal, je trdil, da je predrago, mož pa da bo imel zgubo. Mož se pa ni bal. Pri dražbi je s pomočjo pijače res napravil 6000 kron dobička. Lep dobiček v 14 dneh pri bolj malem posestvu! In koliko stotisočakov plačajo dolenjski kmetovalci vsako leto na ta način! Ali je čudno, če kmetje vedno bolj v dolgove lezejo? Da bi kdo v gotovini plačal, niti misliti ni. Kje bode pa vzel?

Ali ni nobenega sredstva, da bi se takemu izmozgavanju prišlo v okom? Ali ni tako postopanje nezakonito? Ako kupi kdo njivo, ki ima posetve dober mernik, za 970 kron, to je pač več kot vnebovpijoče oderuštvo!

Iz reške doline.

r Desetletnica. »Gospodarsko društvo« v Trnovem je imelo 15. t. m. prvi jubilej — desetletnico obstanka. V viharjih se je rodilo, in nasprotnik je neprenehoma vseh deset let bučal vanj, ga obrekoval, hujskal proti njemu, a društvo še stoji ponosno, a marsikateri nasprotnik si je v teh desetih letih polomil zobe. Ob priliki podamo obširno poročilo o delovanju »Gospodarskega društva« v teh, za društvo burnih letih. Ko so nasprotniki videli vihrati zastave na poslopju »Gospodarskega društva«, jim je iz oči gledala zelena zavist. Toliko muke, toliko truda so si prizadeli, da bi ga uničili, a vse ni nič pomagalo!

r Kakor grob molče, tako piše »Notranjcu« za svoje maloštevilne bravce, »klerikalci« o »Gospodarskem društvu«, češ, da ima fabricirane bilance itd. Povedali smo že našim odvisnikom, da na take zakotne napade zakonitnega »Notranjca« ne bomo odgovarjali. »Notranjčev« dopisnik naj bi se podpisal s polnim imenom, potem se bo pa društvo že oziralo nanj, ker bi mu preskrbelo za nekaj časa brezplačno stanovanje z ričetom. Če ste pošteni dopisniki »Notranjca«, podpišite svoje častljivo ime v »Notranjcu« pod vse napade, kar jih je bilo na »Gospodarsko društvo«, da bo potem svet vsaj imel priliko zvedeti, koliko so vredni ti napadi in njih avtorji. »Gospodarsko društvo« je za pravilne bilance odgovorno sodišču in svojim članom, nikakor pa ne

»Notranjcu«. Če pa odvisna gospoda ne bo dala miru, pa se bo enkrat priobčilo o posameznih bistriških rovarjih proti društvu marsikaj zanimivega! Za svoje dolge skrbitve, za svoje, »Gospodarsko društvo« bo že za svoje!

r Kdo vse ruje? Trije znani liberalni idrijski velmožje po duhu pišejo v »Notranjcu«, da nam bodo posvetili z bakljo. Najbrž imajo že spravljeno tisto bakljo, ki je gorela ob smrtni uri liberalne mesarske zadruge v Bistrici! Ti ljudje mislijo, da če propadajo njihove zadruge, da morajo tudi druge, pa ne bo nič!

r Rdečica, prašičja bolezen, je začela v naši občini hudo razsajati. Poginilo je že več prašičev. V Trnovem je nekemu posestniku poginilo pet prašičev. Seveda ljudje tudi pre malo pazijo na svinjake, ki bi morali biti poleti hladni in dovolj zračni.

r Gad je pičil kravo posestnika Valenčiča iz Mereč št. 15. Pičil jo je na vratu in je v malem času poginila.

r Trebuh si je prerezal nek fantek v Juršičah na Pivki. Na nekem zidu se je prerivalo več otrok in ta fantek je padel z odprtim nožem z zida in se težko ranil.

r Suša je hudo obiskala v naši dolini vasi, ki stoje na hribi. Sena bodo imeli komaj tretjino od lani. — Češplje bodo v nekaterih krajih bogato obrodile, a od prevelike suše po suhih krajih postajajo rdeče in odpadajo.

Iz ribniške doline.

Po pogrebu. Žalost je legla v srca naših »Gospodarskih«, ko so začeli zvon, ki je naznanjal smrt in pokop še tako mlade »Nove Dobe«. Bolest je tem večja, ker so sami precej krivi, da je morala v prezgodnji grob. Premalo so jo podpirali, preveč pa negovali njenega strica »Slovenski Narod«. Za rednike je sicer dobila gospode Schiffererja, Pakiža iz Podgore in Rusa iz Travnika, morebiti še kakega drugega prijatelja »lovskega kluba«, vsi drugi pa, ki so se tolkli na svoja prsa, da nimajo z narodno-napredno stranko nič opraviti, ki so hodili na Rus-Ravnikarjeve shode, tam celo predsedovali ali vsaj podpredsedovali, so jo pustili lepo stradati. Ni čuda, da je na ta način uboga reva hiral od dne do dne, nekaj časa delala dolgove, da se je prehranila, slednjič pa žalosti nad brezbriznimi otroci in lakote umrla. Ti nevaležniki niso pomislili, da z »Novo Dobo« mora v grob tudi njihova »Gospodarska stranka«, katero so pretečeno leto s takim krikom ustanavljali. Kdo se ne spominja bahatih dr. Ravnikarjevih političnih shodov v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku? Povsod so izvolili krajevne odbore, ki so po liberalni maniri prav imenitno spali. »Novo Dobo« so mnogim dolgo časa zastoni pošiljali, ker se pa ti za njeno puščobo niso mogli toliko ogreti, da bi ji poslali naročnino, jih je jela polagoma zapuščati sama, deloma so jo pa tudi sami nazaj pošiljali. S smrtno »Nove Dobe« smelo trdimo, da je »Slovenska Gospodarska Stranka« — bila. Gospodje Schifferer in tovariši iz Ribnice, Dolenje vasi, Sodražice in Loškega potoka, kam se bodele sedaj obrnili? Ker »S. L. S.« iz dna duše sovražite, vam ne preostaja drugega, kakor da se zopet do »Naroda« ponižate, gospod ribniški nadsvetnik se vam pa lahko v pest smeja, ker ste bili tako kratkovidni, da ste mislili z »Novo Dobo« in svojo »Gospodarsko Stranko« liberalizmu v naši dolini življenje podaljšati. Še kanclist Špende je bil boljšega prepričanja, čeprav je zaradi duševne sorodnosti šel z vami čez drn in strn. Ne pomaga nič, radi ali neradi bodele morali postati iz apostatov konvertit je... Boleti vas pa mora tudi to, ker bodele morali plačati tako ogromne pogrebne stroške po »Novi Dobi«. 15.000 K za naše razmere ni nikakor majhna svotica. Preostaja vam le še upanje, da se umrla »Nova Doba« jeseni zopet kakor ptič feniks prerodi in ži njo vred v grob leglo »Gospodarsko stranko« k življenju izbudi. Takrat si z združenimi močmi poiščete kandidata iz splošne kurije za deželni zbor. »Nova Doba« ga toplo priporoči, kak mesec dni pozneje pa ta kandidat, kot steber neznačajnosti in polovičarstva stari, premagan na tleh leži. Nato pa »Nova Doba« za rajno preneha.

Ljubljanske ceste in ulice.

Tujec, ki pride v kako mesto, dobi brž vtis o mestni upravi, kakor hitro stopi na mestna tla. Če so ulice čedne, snažne, vč, da vodi mesto zastopstvo, ki skrbi za ličnost mesta in gleda na to, da je prebivalstvo zdravo. V Ljubljani seveda tujec ne dobi ugodnega vtisa. Saj, če dežuje, naj gazi blato do členkov, če sneži, pa sneg in če je lepo, mu pa že pove slavni ljubljanski prah, da mestna uprava zanikrno skrbi za ugodnost in zdravje svojih pre-

bivalcev. V Ljubljani moraš ob slabem in lepem vremenu nositi galoše, ali se pa vedno vozi z izvoščekom, če hočeš, da prideš kot olikan Evropec v prostore, kjer s zbirajo Evropci. Saj nobeni gospodinji in gospodarju ne more biti nikakor všeč, da prineseš v sobo ob slabem vremenu kupe blata, ob lepem vremenu pa oblake prahu.

Prah je škodljiv zdravju. Osobito v mestnem prahu se nahaja veliko več zdravju škodljivih glivic, kakor n. pr. v prahu na deželi ali pa po hribi. To jako dobro znajo zdravniki, a danes vč tudi prebivalstvo, kako da škoduje mestni prah človeškemu zdravju.

Seveda ni nič čudnega, da naša ljuba občinska uprava ne skrbi tako za snago po ljubljanskih ulicah, kakor to zahteva naš čas in kakor skrbe drugod po drugih mestih. Saj gospoda na ljubljanskem rotovžu ima druge skrbi. Ljubljanski občinski očetje imajo dovolj posla s tem, da skrbe za red po svojih kartelih, n. pr. za kartel mesarjev in zadnje čase sem pa še za pivovarniški kartel. Kje naj dobe še čas, da mislijo na zdravje ljubljanskih občanov in pa na lične ljubljanske ulice, ko se morajo pa še za nameček pečati z velikimi političnimi sanjarijami ali kimerami, kakor pravijo učeni ljudje?

Ker pa za to izvoljeni možje nimajo časa, da bi proučili vprašanje, kako nastopiti, da se izpremeni sedanja blatna, snežna in prašna Ljubljana v lično, čedno in belo Ljubljano, hočemo povedati, kje da tiči napaka, da zdaj Ljubljana glede na ličnost svojih cest in ulic zaostaja za marsikako vasico.

Blato, sneg in prah se mora sproti odpraviti in odpeljati. To je tista velika skrivnost, ki jo pa na našem velestarokonservativnem rotovžu ne poznajo, dasi trde o sebi, češ, kako so napredni, dasi so dejansko le napredni, kadar se gre za bolj vodenih in puhlih fraz proti klerikalnemu zmagu. Sicer spada temeljito škropljenje ljubljanskih ulic v bajno dobo, dasi se je tudi neumno škropilo, ker je namesto prahu moral ljubljaničan gaziti ob najlepših dneh blato, ker se za čiščenje ulic ni skrbelo.

Kako čedne so cesarske ceste na deželi. Ni ti treba požirati prahu, tudi blato se sproti postrga in odpravi. Pritožb proti cesarskim cestam ni. In zakaj? Vsak cestar ima nakazan svoj del ceste, 3 kilometre, ki jo mora vzdrževati v dobrem stanju. Odgovoren je osebno, da je njegova cesta v dobrem stanju.

V Ljubljani pa v tem oziru ni nobenega reda. Saj delavcev ima mestna občina dovolj, a delo ni razdeljeno, zato pa trpi ličnost mesta. Stavbnemu uradu tega ne zamerimo. Saj znamo, da so mestni inženirji preobloženi s poročili o stavbah in ni njihova dolžnost, da še nadzorujejo mestne ceste in ulice.

Ljubljanske ceste in ulice naj se glede na snaženje porazdele. Delavec, ki mu je nakazan del, da ga snaži, naj bi bil tudi odgovoren, da se nahaja njegov del vedno v dobrem stanju. Imel bi čut samostojnosti in odgovornosti. Mestna zunanja slika bi se hitro izpremenila.

Mestne ulice in ceste naj se snažijo ponoči. To načelo se mora dosledno izvesti. Mogoče bi se moralo pomnožiti število delavcev. A večji strošek bi ne smel ovirati, na se napravi konec sedanjemu cestnemu škandalu po ljubljanskih cestah in ulicah, ki je še tim večji, ker se v Ljubljani veliko manj vozi kakor po mestih z industrijskim značajem.

Znanost in umetnost.

* Sv. Janez Zlatoust. Doneski v proslavo 1500 letnice njegove smrti. Izdal dr. Fran Grivec. (Ponatis iz »Voditelja«.) 66 str. Cena 1 K. — Izdajatelj nam sam v kratkem predgovoru pojasnjuje, da imamo pred seboj prvi znanstveni uspeh znanstvenega seminarja, ki se je zasnoval v ljubljanskem bogoslovnem učilišču. Posebnost tega zbornika je v tem, da se vse razprave nanašajo na velikega slavljence letošnjega leta, sv. Janeza Zlatoust. A Bukovič ga opisuje kot govornika, A. S. kot eksegeta, Fr. Terdan njegov pomen za cerkveno in kulturno zgodovino, T. Klinar pa razmerje Krizostoma do presv. evharistije. Pridejana je še kratka razprava o filološki strani Zlatoustovih spisov in seznamek najnovejše slavnostne literature. (»Chrisostomica«.) — Spominjamo se nekaterih sličnih znanstvenih publikacij naših gg. bogoslovcev iz preteklih let in reči moramo, da pomenja letošnji zbornik znaten napredek. Tu ni hvaliti le dobro voljo pisateljev, temuž razprave res kažejo neko zrelost in jedrnatost. Zasluga za to pa gre pred vsem g. izdajatelju, ki se posebno trudi, da navaja bogoslovsko mladino k znanstvenemu delovanju. Upati je, da dobimo tem potom res temeljitih, marljivih delavcev na polju slovenske bogoslovne znanosti. G.

Velika serijska prodaja! 60% nižje cene pri vseh poletnih predmetih, kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in platnena krila, dalje bluže s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

„Angleško skladišče oblek“
O. BERNATOVIĆ 1326 37
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Prodajalka

pridna in zanesljiva, želi nastopiti službo v trgovini mešanega blaga, najraje kje na deželi. — Naslov pove upravnništvo „Slovenca“. 1719 6—2

Strojnika

za vstop z avgustom t. l. išče večje tukajšnje podjetje. Strojniki, ki je tudi v ključarstvu izvežban, ima prednost. — Ponudbe pod „J. A.“ na upravnništvo lista. 1725 3—2

Zlata kaplja

dobro znana restavracija v Ljubljani sprejme več 1677 3—3

kuhinjskih učenk.

V Ameriko in Kanado
najzložnejša, najcenejša in najvarnejša vožnja s **Cunard Line**
544 21 Bližnji odhodi:
Iz Trsta, domačega pristanišča: Karpatia 4. avgusta 1908, Ultonija 11. avgusta 1908, Slavonija 25. avgusta 1908.
Iz Liverpoola: Lusitanija največji najlepši parnik 15. avgusta, 5. septembra, 3. in 24. oktobra, Mauretania 1. in 28. avgusta, 12. septembra, 10. oktobra.
Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Učni in vzgojevalni zavod za deklice „šolskih sester“ v Trstu
ulica P. Hesenghi št. 14.

Žursta lega, krasen razgled na Adrijo in okolico, čist zrak, prostoren vrt, novo, moderno opravljeno poslopje, električna razsvetljava, parna kurjava, kopališče, telovadnica.

V šolskem letu 1908/9 se otvori poleg ljudske šole in trgovskega tečaja

prvi in tretji razred dekliškega liceja in gospodinjska šola.

Žrana in stanovanje mesečno 60 K; deklice, ki so samo čez dan v zavodu 24 K. Šolnina za ljudsko šolo in trgovski tečaj po 10 K, za licej 16 K, za gospodinjsko šolo 20 K.

Upisovanje od 15. julija dalje.

2 krojaška pomočnika

se takoj sprejmeta v trajno delo pri Antonu Čebulj, krojaškemu mojstru na Jesenicah (Gorenjsko). 1713 3—2

1699 Kdor želi imeti dobro 3—3

istrsko črno vino

naj se obrne zaupno na trgovca Martina Mofrdina v Krinži 40 pošta Tinjan, Istra, ali pa se osebno pripelje do njega po južni železnici do postaje Sv. Petar v Šumi.

Največji izbor. Najnižje cene. Skrbno izdelovanje. Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

IVAN DOGAN, mizarški mojster, Ljubljana, Medjatova hiša št. 19. Cene brez konkurence!

Najcenejša zaloga! pripravlja svojo bogato zalogo hišne opreme. Spalne ter jedilne sobe za salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otroške vozičke itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenik s podobami zastoni in franko.

Dražbeni oklic.

Za zgradbo nove ljudske šole v Kamni gorici vršila se bode zmanjševalna dražba

dne 26. julija ob 4. uri popoldne

pri županstvu v Kamni gorici.

Obrisi in troškovnik razpoloženi so pri županstvu ponudnikom v upogled. Tudi se zamorejo pismene ponudbe do dne dražbe vložiti.

Krajni šolski svet v Kamni gorici,
dne 15. julija 1908.

Oglas.

Hrvatsko-slavonska banka za parcelacijo in kolonizacijo d. d. v Zagrebu prodaja

= posestva =

vsake veličine na Hrvatskem in Štajerskem z živim in mrtvim inventarom, ali brez istega pod najugodnejšimi plačilnimi pogoji.

Vpraša se pri upravnistvu tega lista.

1671 3—2

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, N. stop., N. nadstr. (Medjatova hiša),

se priporoča pred. duhovščini in

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

Izdeluje cele ornate kazule v vseh liturgijskih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprone in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilenem in slatnem vsezu. — Izdeluje tudi bandere in baldahine ter izvršuje vsakovrstne cerkvene perile in pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudizadevoljno prevzema.

ZELO TRPEŽNO POKROVNO SREDSTVO NA VREMENSKI STRANI JE

Eternit

ŠKRIČ

ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPESTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH IN DRUG, TRST.

Vprašanja na zalognika Teodorja Korna, krovec in kleparskega mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo strešniki, kleparska in krovna dela iz različnega blaga. 1349 24—5

Podružnica
i v Spiljetu.

Delniška glavnica
11 K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice št. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica
i v Celovcu.

Rezervni fond
11 K 200.000.

AVSTRO - OGRSKA.

Skrivnostni samoumorski poizkus pred stanovanjem delavskega ministra Gessmanna.

Pred stanovanjem delavskega ministra Gessmanna je 17. t. m. okoli pol šestih zvečer 20letni Kopperl trikrat ustrelil iz revolverja. Pok se je čul po celi hiši. Po treh streljih je bežal Kopperl po stopnicah in je še enkrat ustrelil proti sebi. Kopperla so prijeli. Branil se ni. Ranjen je le neznatno, ker je ostala krogla v delavski knjižici. Kopperl je izpovedal, da se je nameraval ustreliti pred ministrovim stanovanjem iz žalosti, ker ni dobil v delavskem ministrstvu službe, ki jo je prosil. Kopperl je izjavil, da se je tako tresel, ko je streljal, da se ni zadel. Govori se, da je nameraval Kopperl napasti Gessmanna.

Agrarni shod

alpskih pokrajin se vrši 22. septembra v Gradcu. Poročajo: Steinwender o starostnem zavarovanju kmetov, dr. Schöpfer o razdolžitvi kmečkih posestev in Hagenhofer o poselskem vprašanju.

Deželnozborsko zasedanje.

Poslanca Fajdutti in Štrekelj sta pozvala notranjega ministra, naj se skliče v zasedanje goriški deželni zbor, da se konstituira. Notranji minister je izjavil, da enega deželnega zbora ne skliče. Govori se, da zboruje več deželnih zborov v drugi polovici septembra. »Hlas« poroča, da se skliče moravski deželni zbor 14. septembra.

Žetev v Avstriji.

Poljedelsko ministrstvo je izdalo o žetvi obširno poročilo, ki navaja med drugim: Zaradi trajne suše je ozimina dozorela po mnogih krajih deset dni prej, kakor navadno. Jesenska setev se je slabo obnesla na Kranjskem, osobito pa na Primorskem in v Dalmaciji. V Istri in Dalmaciji žetev ne bo zadostovala za seme. Požeta je na Primorskem, v Dalmaciji, na Kranjskem in deloma na Spodnjem Štajerskem že tudi rž. Na Primorskem, v Dalmaciji, deloma pa tudi na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem je že tudi požeta pšenica. Ječmen je na Kranjskem, Spod. Štajerskem in Koroškem srednje dober. Oves je po suši še več trpel kakor ječmen. Na Kranjskem že deloma žanjejo oves, na Primorskem in v Dalmaciji so ga že deloma pospravili. Najbolj se je držala koruza. Proso slabo kaže. Na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem so pričeli že sejati ajdo. Lan kaže na Štajerskem precej dobro. Krompir si je po zadnjem dežju precej opomogel. Upa se na sreden uspeh celo na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji. Peski je suša tudi škodovala, repa in zelje se le počasi razvijata. Detelja in seno je dobro, samo malo jih je. Sena je na Spodnjem Štajerskem 40 do 60 odstotkov, na Kranjskem detelje 65 odstotkov, sena do 50 odstotkov, v Dalmaciji pa do 40 odstotkov manj kot druga leta. Gorko, solnčnato vreme je ugajalo trti razven v Istri in deloma v Dalmaciji. Na Kranjskem upajo na dobro vinsko trgatavo. Upanje na dobro sadno letino se je zmanjšalo. Olivna letina bo srednje dobra.

Nuncij knez Granito di Belmonte ostane na Dunaju.

Iz Rima se poroča, da se povrne knez Granito di Belmonte iz Rima na Dunaj. Kardinal ne postane. Razmerje med Vatikanom in avstrijsko vlado je zopet popolnoma normalno.

Zaradi demonstracij proti Rauchu

v Novem je bila obsojena žena nekega finančnega stražnika v 14, njena hči pa v dvadnevni zapor. Obsojenih je nadalje še več oseb v zapor od 2 do 8 dni.

Proti velikosrbski agitaciji v Bosni.

Banjaluško vojno sodišče je objavilo razsodbo zaradi veleizdaje proti uredništvu srbskega lista »Otačbina«. Glavna krivca, Janković iz Belgrade in pop Prokopič, sta obsojena v devet, oziroma sedemletno ječo, 6 odbornikov v štiriletno, dva črkostavca pa v dveletno ječo. Odgovorni urednik je oproščen.

Košut.

Košutovo zdravstveno stanje se je tako poslabšalo, da mora ležati v postelji.

Zakotni bankarji in nemško poslaništvo.

Nemški generalni konzul princ Schönburg je zopet ovadil budimpeštanski policiji osem slučajev, ko so nemške državljane ogoljufali budimpeštanski zakotni bankirji. Pet ovadb je iz Kassela, ostale iz drugih nemških mest. Neki ulanski poročnik je ogoljufan za 19.000 kron.

Dr. Stransky tožnik.

»Moravske Orlice« so očitale posl. dr. Stranskemu, da je dobival za »Lidove Noviny« denar iz vladnega fonda. Stran-

sky zdaj toži urednika Padlicka, ki izjavlja, da nastopi dokaz resnice.

Kdo postane praški poštni ravnatelj?

Jeseni bo vpokojen sedanji praški poštni ravnatelj Šafafik. Praški poštni ravnatelj postane najbrže sekčni svetnik trgovskega ministrstva dr. Zambach.

RUSIJA.

Finske državnozborske volitve. — Bomba. — Napad. — Ministerialni svetnik poneverjal in pobegnil.

Ob finskih deželnozborskih volitvah so izvolili 25 švedskih pristašev, 25 mladofincev, 54 starofincev, 83 socialnih demokratov, 9 agrarcev in 2 krščanska socialca. — V neki odeski trgovini je razpočila bomba, ko jo je imel neki delavec seboj. Delavec je ubit, 6 oseb nevarno ranjenih. — Nekdo je ranil v Tiflisu predsednika kavkaškega vojnega sodišča, Volkova. Napadalec je pobegnil. — Pred 14 dnevi je pobegnil iz Peterburga ministerialni svetnik Teškorf, ki je poneveril 500.000 rubljev.

MULEJ HAFID OSTANE V FEZU.

Mulej Hafid ostane v Fezu. Boji se namreč, da proglasi feško prebivalstvo v njegovni nenavzočnosti za sultana Abdul Azisa, ker mora zdaj plačevati davek, medtem ko minulo leto ni plačevalo davkov.

UPOR TURŠKIH VOJAKOV V MAKE-DONJI.

Po poročilih iz Sofije so mladoturki gospodarji v resnskem in ohridskem okraju. V Ohridi se jim je pridružilo tudi vojno sodišče. Sultan odpošlje najbrže na vstaše artiljerijskega nadzornika solunskega armadnega zbora, Sukri pašo, ki je 1904. potlačil bulgarsko vstajo v odrinskem okraju.

ANGLEŠKA KUPI BRAZILSKE LADJE.

Angleška admiraliteta je sklenila, da nakupi tri mogočne vojne ladje za 6 milijonov funtov, ki jih grade na račun brazilske vlade v angleških ladjedelnicah.

Dnevne novice.

+ **Škofja Loka.** Povdarjati moramo, da bo, kakor vse priprave in naprave kažejo, letošnja glavna skupščina S. K. S. Z. ne samo manifestacijskega značaja, temveč bo za vse bodoče izobraževalno delo »Zveze« temeljnega pomena, tako da bo letos pri zborovanju 26. t. m. glavni znak prireditve poučen in organizatoričen. Pripravljenih je mnogo predlogov, ki bodo z ozirom na vedno poostrujoči se kulturni boj z nasprotniki dali našemu bodočemu delu smer in moč. Pomenljiv v tem oziru je zlasti mladeniški tečaj 27. t. m. Dr. Krek bo govoril o mladeniški in dekliški organizaciji, Iv. Podlesnik bo poročal o organizatoričnem delu mladine po društvi, o »Mladosti«, ki se je po kratkem času tako trdno ukoreninila med našimi fanti in dekleti ter o boju proti liberalnemu učiteljstvu. Fr. Terseglav bo podal osnovne pojme za apologetiko, versko obrambo, v kolikor so potrebni za naše mladeniče in društvene voditelje, dr. A. Ušeničnik pa bo predaval o socializmu, kar je velike važnosti za našo mladino, A. Jeločnik bo pojasnjeval tehniško-telovadsko delo, phil. Dolenc pa bo govoril o našem delu v primeri z nasprotniki. Ker bo dr. Krek popoldne zadržan, bo tečaj zaključil Fr. Terseglav. Dal Bog, da bi zaključek bil ta, da se še večkrat vršijo mladeniški tečaji in da bi vsaj dvakrat na leto mogli zbrati h kurzu vse naše društvene voditelje in predsednike telovadnih odsekov! Na svidenje torej v Škofji Loki!

+ **Metliški telovadci** so poslali veliko množino pravih sokolskih peres Zvezi telovadnih odsekov za njene telovadce. Vrlim metliškim telovadcem iskrena hvala, ker so s tem pripomogli, da bodo lepe čepice naših telovadcev okrašene s pravimi sokolskimi peresi. — Odbor zveze telovadnih odsekov.

+ **Ljubljanskemu telovadnemu odseku** je podaril njega častni član veleč. g. kanonik Jos. Šiška znatno darilo 100 kron. Za mladeniško organizacijo velenavdušenemu gospodu iskrena zahvala in srčni: Na zdar! — Odbor telovadnega odseka S. K. S. Z. v Ljubljani.

+ **Kmetijski učni tečaji.** Deželni odbor je sklical za v petek na posvet o prireditvi učnih kmetijskih tečajev zastopnike raznih organizacij in potovalne učitelje. Predsedoval je deželnokulturni referent grof Barbo. »Zadružno zvezo« je zastopal dr. Pegan, »Gospodarsko zvezo« dr. Lampe, »Mlekarsko zvezo« g. Kump, kmetijsko družbo ravnatelj Pirc, grmško šolo ravnatelj Rohrmann in adjunkt Zdošek, dalje so bili navzoči gg. Skalicky, Legvart,

Gombač in Pregel. Slednjič se je sklenilo, da deželni odbor pozove vse občine in organizacije, da naznajo, kdaj in kje si žele kmetijskih učnih tečajev. Vsi navzoči so se v svojem ali v imenu organizacij, zavezali, da sodelujejo pri tečajih, ki jih bo organiziral deželni odbor.

+ **»Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško** vlijudo vabi k udeležbi shoda in mladeniškega tečaja, katerega priredi osrednja »Zveza« dne 26. in 27. julija t. l. v Škofji Loki na Kranjskem. Vsako društvo naj bi poslalo vsaj enega ali dva fanta tja, da vidijo na lastne oči, kaj je mladeniška organizacija. — Treba pa je tam ostati na vsak način v nedeljo in ponedeljek. Ponedeljek na večer je možno biti zopet na Koroškem. — Koroška »Zveza« prosi, da se ji zastopniki raznih društev nemudoma naznajo. — Odpeljali se bomo Korošci iz Celovca v soboto, dne 25. julija, ob 7. uri 32 min. zvečer pod vodstvom »Zvezinega« reditelja. Udeleženci se zberemo točno ob 7. uri zvečer na glavnem kolodvoru v Celovcu; Rožani naj pa spotoma k nam pristopijo. Na zdar!

+ **Predavanje** priredi strokovno društvo delavstva »Kranjske industrijske družbe« jutri, dne 19. t. m., ob pol 4. popoldne na Savi pri Jelenju. Predava gosp. Frane Terseglav.

+ **»Napredno in svobodomiselno«.** »Učiteljski Tovariš« vabi v liberalno Zavezo in priobčuje njena pravila. V prvem paragrafu je označen kot namen te »zaveze«: »pospeševanje duševnih in gmotnih interesov učiteljstva in jugoslovanskega šolstva na napredni, svobodomiselni in narodni podlagi«. Kaj se pravi pri »tovariših« in »tovarišicah« napredno in svobodomiselno, nam je dovolj znano. Ker smatrajo liberalno nazadnjaštvo in svobodomiselni terorizem kot svoj namen, zato po vsej pravici obsojamo celo Zavezo kot protiversko, politično organizacijo in vsakega njenega člana kot svojega izrazitega in javnega nasprotnika. Zaveza zahteva od vseh učenjanskih društev imenik njihovih članov, tako da imajo cel zapisnik svojih ljudi in da lahko potem terorizirajo in šikanirajo one učitelje in učiteljice, ki ne marajo vstopiti v tako »Zavezo«. Ker nastopajo ti ljudje tako silovito, bo treba tudi od naše strani krepkejšega pritiska. Naj se tudi krščansko učiteljstvo brez strahu organizira v Slomškovi zvezi! Liberalna drevesa ne bodo prirastla do neba. Naša mladinska organizacija pa bo tudi skrbela, da postanejo ljudskim pohujševalcem tla pod nogami povsodi vroča!

+ **Izobraževalci mladine.** »Narod« in »Učiteljski Tovariš« sta strašno vznemirjena, ker je F. Terseglav na shodu v Komendi ljudstvu pokazal, kako je liberalno učiteljstvo po nedostatnosti svoje izobrazbe in demoralizirajočem vplivu svoje nastopa v javnosti čisto nesposobno za svojo vzgojevalno nalogo; ter označil za eno prvih nalog krščanskosocialno organizirane mladine boj proti svobodomiselnemu učiteljstvu na vsej fronti. Dočim pa »Narod« vsaj ne grozi, »Tovariš« zmerja in preti, kar vpliva tembolj smešno, čimbolj si predočujemo brezpomembnost liberalnega učiteljstva. F. Terseglava imenuje »Tovariš« »novodobnega rokovnjača«, »vse časti vrednega hujšaka«, »pustolovca« in »infamnega filozofa«, ki hoče povrh tega še »cel svet ukleniti v klerikalne verige«. Vprašuje ga, kdo ga je pooblastil do tolike »infamnosti«, kakor da bi F. Terseglav za svoje govore rabil od koga navodil! Ob priliki »tako strahuje glasilo mladinskih izobraževalcev«, se mu bodo umazana usta s pestjo zamašila. »Slovenska mladina — tako znajo liberalni učitelji pisati in tako visoko se povpenjajo njihove misli! Veliko samopremagovanja nas je stalo, da smo ta dokaz umske in etičke manjvrednosti liberalnega učiteljstva ponatisnili, koliko bolj bi nas, če bi hoteli nanj sploh odgovarjati, zlasti, ko »Tovariš« sam vé, da, komur je namenil svoje omejeno pisanje, ga niti oddaleč ne doseže. Kakor se vidi, bo takih shodov, kakoršen je bil komendski, še več treba.

+ **»Napredni nadučitelji«** Korbar v Preserju zdaj roti v »Učiteljskem Tovarišu« deželni šolski svet, da se ne sme ozirati na nujne zahteve ljudstva, ki bi se za vse na svetu rado iznebilo takega vzgojitelja. Korbar je zdaj kar naenkrat nedolžno jagnje. A mi priporočamo c. kr. deželnemu šolskemu svetu, da naj prečita Korbarjeve dopise v »Narodu«, kjer se je pred drznil celo s polnim imenom podpisavati kot »napredni nadučitelj«. Strašna slika neumnosti, predrznosti, ošabnosti, prepirljivosti zija iz teh dopisov, in iz njih si lahko vsak naredi sodbo o duševni višini takega liberalnega učitelja.

+ **Slovanska konferenca v Pragi.** Kdor čita »Narod«, bi mislil, da se vrši v Pragi velikanski vseslovanski shod. Vsako napitnico proglašuje s svojim velikim

bobnom kot svetovnozgodovinsko dejanje. »Rusko-poljski spor je končan«, deklamira »Narod«, zato ker si je po napitnici podalo nekaj navzočih Rusov in Poljakov roko. Tako bobnanje pa slovanski stvari več škoduje kakor koristi. Kajti nemški listi izrabljajo praški sestanek mnogo bolj nego slovanski. Dobili so povod, da iz čisto pohlevnega sestanka slovanskih zastopnikov delajo veliko afero in od svoje strani kličejo v boj proti slovanstvu. Nekateri politiki morajo vsako svojo misel obesiti takoj na veliki zvon, da vsem nasprotnikom izdajo svoje misli in želje. To je dobro za njihovo osebno popularnost, a stvari sami samo škoduje. To napako so izprevideli tudi že nekateri slovanski listi. »Narodni listi« ne pišejo več o »vseslovanskem shodu«, ampak imenujejo ta sestanek samo »še slovansko konferenco«. Poljski listi že iz dejstva, da je izključena s konference politika, izvajajo, da ne bo imel sestanek važnejših posledic. O Slovanski banki je priznal poročevalec dr. Preiss, da je nje ustanovitev še jako daljna. O nekaterih točkah se je proglasilo, da so zaupne in da se o njih ne piše.

+ **»Selški dom«** je dozidan do vrha. + **Slov. dijaška zveza** priredi 9. avgusta v Selcih igro »Za pravdo in srce«.

+ **Pododbor »Zadružne zveze« za Štajersko** ima v sredo, 22. t. m. ob 3. uri popoldne v Mariboru, Grajski trg 2, svojo sejo. Ker so na dnevnem redu silno važna vprašanja, se vsi gg., kateri so vabila prejeli, prosijo, da se sigurno seje udeleže.

+ **Promoviran** je bil v Inomostu Leopold Lenard za doktorja bogoslovja. Častitamo!

+ **Promoviran** je bil v Rimu, na Gregorjanskem vseučilišču doktorjem modroslovja gosp. Srečko Zamjen. Čestitamo!

+ **Velika slavnost kranjskih gasilcev.** Dne 15. avgusta zboruje na Vrhniki zveza kranjskih gasilskih društev. Ognjegasna društva iz cele dežele pohitijo na to slavnost gasilcev, ki bo zopet priča procvitajočega gasilstva naše dežele. Popoldne se društva vrnejo v Ljubljano, kjer se zvečer prične velika slavnost kranjskega gasilstva v proslavo 60letnega vladarskega jubileja cesarja Frančiška Jožefa, ki naj se izvrši v čast in ponos našega vrlega gasilstva.

+ **Iz Skednja pri Trstu.** V našem izobraževalnem društvu se marljivo učimo petja, v teoriji in v praksi. Kmalu bomo pokazali, kaki narodnjaki da smo, in vtihniti bodo morali klevetniki, ki lažejo, da mislimo ustanoviti italijansko stranko. To so same голе izmišljotine, ki hočejo z nami naši nasprotniki svojim backom naresti peska v oči, da ne bi videli njihovega gospodarstva. Sedaj se živahno razgovarjamo, kdo pojde drugo nedeljo v Škofjo Loko. To je gotovo, da jih gre kakih pet ali šest, če ne še več.

+ **Ponudbeni razpis.** Od c. kr. drž. železniškega ravnateljstva Trst se oddajo dela za napravo vlačne železnice S. Saba-Zavle pri Trstu. Natančnejše podatke objavljajo uradna »Wiener Zeitung«, »Osservatore Triestino«, »Laibacher Zeitung« in »Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Schiffahrt«, in sicer v številki od 18. julija 1908, nadalje »Zentralanzeiger für das öffentliche Lieferungswesen«.

— **Kostanjevica na Dolenjskem.** V sredo, 15. julija, smo končali šolsko leto. Obenem smo obhajali tudi jubilejno slavnost. Ob 8 uri zjutraj je bila slovesna sveta maša. Med sveto mašo, katero je daroval preč. gosp. B. Bartel, so šolarji kaj lepo prepevali. Po končani daritvi smo zapeli še zahvalno in cesarsko pesem. V šolo prišedši, so dobili otroci izpričevala. Nato so šli domov. Popoldne ob 2. uri se je zbrala vsa šolska mladina na šolskem dvorišču in odkorakala k Materi Božji na Slinovce. Na čelu spreveda so korakali trije dečki s cesarsko zastavo, oziroma narodnima zastavama. Za temi je šel učencec s cesarjevim kipom. Tudi pred vsakim razredom (6 jih je), sta plapolali narodni zastavi. — V cerkvi Matere božje smo molili za presvetlega cesarja. Šli smo na slavnostni prostor, hitro postavili stojalo za cesarjev kip in ga primerno okrasili. Na vsaki strani kipa so stale deklice (12), ki so imele na ramenih pripete pentlje v ces., oziroma v narodnih barvah. Gospod nadučitelj Ant. Pavčič je govoril krasen slavnostni govor. Učenka petega razreda Iv. Jankovič je deklamovala prolog, katerega nam je poslal vel. g. Janko Leban, nadučitelj na Bukovici. Tem potom se mu prisrčno zahvaljujemo. — Otroci so zapeli več patriotskih pesmi ter se poklonili ces. kipu. — Treba je bilo misliti na želodčke naših malčkov. Vsak je dobil toliko, da je ukrotil glad in si pogasil žejo. Veselje vseh je priklopel do vrhunca, ko je g. učitelj Grailand spustil v zrak dva lepa balončka. Eden je imel cesarjevo podobo in napis: »Cesarjev jubilej 1908.« Pa tudi poigrali

smo se nekoliko. Veliko nedolžnega smeha sta povzročili igri: »Lov na piškote« (deček je zavil do vratu v žakelj) in »Ubijanje lonca«. — Še enkrat smo se zbrali okoli sohe preljubega cesarja, zapeli cesarsko pesem ter odšli veselih src proti domu. Še nekaj! Vsem dobrotnikom izrekamo v imenu mladine iskreno zahvalo. Osobito gospodom: Bartel, Mramor, Bučar, Sever, Hafner in gospej dr. Prevc. Bog vam plačaj!

— **Dijaki za narodno šolstvo.** Absolventi realke v Spletu so poslali družbi sv. Cirila in Metoda kot dar 1114 K 62 v.

— **Za italijansko gimnazijo v Pulju** so že nabrali 4000 K za šolsko leto 1908—09. Gimnazija bo spočetka zasebna. Pozneje — tako upajo Italijani — jo pa že prevzame dežela ali država. Kar se dežele tiče, dela gospoda pač račune brez krčmarja.

— **Ustni zrelostni izpiti na moškem učiteljskišču** v Ljubljani so se vršili od 9. do 17. julija pod predsedstvom g. deželnega šolskega nadzornika F. Levca. Izpita se je udeležilo 34 gojencev četrtega letnika in 3 privatisti. Izpit za šole s slovenskim in nemškim učenim jezikom so naredili gojenci četrtega letnika: Leopold Ažman iz Kranja; Viktor Cepuder iz Leskovca; Ivan Dimnik iz Postojne; Fran Drmelj iz Boštanj; Andrej Golob iz Ljubljane; Florian Gostič iz Ljubljane; Andrej Gostiša iz Ajdovca; Alojzij Jamnik iz Pijave gorice; Fran Jurečič iz Črešnjice pri Cerkljah; Fran Kos iz Ljubljane; Albin Lajevce iz Ribč. Fran Levstik iz Oplotnice na Štajerskem; Viljem Mazi iz Črnomlja; Ivan Mihelič iz St. Jurija ob Ščavnici; Vladimir Požar iz Ljubljane; Albin Smole iz Ljubljane; Karol Sovre iz Celja; Ferdinand Šentjerc iz Hrastnika (z odliko); Ivan Šraj iz Železnikov; Karol Štravs iz Sardinje vasi; Fran Tratnik iz Idrije; Mirko Trost iz Vodice; Fran Trošt iz Vinice; Josip Trtnik iz Ljubljane; Anton Urbančič iz Ljubljane; Viktor Volk iz Suhorja; Avgust Waschte iz Toplice pri Zagorju; Fran Zemljič iz Radomerja na Štajerskem; Zherne Rudolf iz Gotenice; trem javnim gojencem in enemu privatistu je bil dovoljen čez dva meseca ponavljalni izpit iz enega predmeta, 1 javni gojenec je bil reprobiran za eno leto, 1 javni gojenec in 2 privatista so odstopili.

— **Iz zgodovine družbe sv. Cirila in Metoda.** V poročilu tajništva za 16. veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda v Morboru dne 8. avgusta 1901, se nahaja sledeče mesto, ki zasluži, da se ne pozabi: »Zabavišče v Mariboru oskrbuje 54 otrok, dokaz, da je tudi tukaj dokaj slovenskega življa, kateremu manjka slovenskih šolskih zavodov. Tukaj je matica-hiša onih šolskih sester, katere so po naših zavodih glavna opora naši družbi in po dosedanjih izkušnjah za stalnost naših šol neogibno potrebne.« — In danes?! — Meminisse iuvabit.

— **Za ribniško dekanijo** bode pastoralna konferenca prihodnji četrtek, dne 23. julija ob 10. uri v Ribnici.

— **Izkaz posredovalnice »Društva slovenskih trgovskih sodrušnikov v Kranju«:** V službo se sprejmejo: 2 pomočnika mešane stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke in en pomočnik specerijske stroke. Službe iščejo: 3 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik železninske stroke, 1 prodajalka in 1 vajenec. Posredovalnica posreduje za delojemalce brezplačno, za delodajalce proti majhni odškodnini.

— **Tržič** je pa le slovenski. Tako je lahko vsakdo s ponosom vzkligne, ko je videl ob otvoritvi železnice ves Tržič ogrnjen v slovenske trobojnice. Le ena posiljenka - frankfurtarica se je plaho prikazala na dan okrog 11. ure dopoldne na dan slavnosti iz Mali-jeve tovarne za čevlje. Slovenci so jo pozdravljali z glasnim žvižganjem, da je slednjič po policiji kot nebodijetrebna sramotno izginila okrog 3. ure popoldne. Umevno je, da je napravilo nekaj Slovencev še malo demonstracijo zvečer na čast Mali-jevih potomcev. Sliši se, da je z ozirom na to že odpuščenih par delavcev iz Malijeve tovarne; je li to res, gosp. župan Mally? — Kot časten dan bo zapisan ta dan v zgodovini tržiške politike. Žal, da vlada v gotovih krogih še toliko zagrizenosti. Le poglejmo! Če greš od Poncija do Pilata, ne boš sedaj še nikjer dobil vžigalic v korist obmejnim Slovincem, kakor edinole v konsumnem društvu, drugod tvoje zahteve in mišljenje prezirajo. Greš v gostilno, vprašaš po »Slovenca«, a ga ne dobiš. No, to bi se odpustilo dotičnim gostilnam, kjer se samo liberalci shajajo, a drugače — Naj bi vsaj veljalo pravilo: Slovenske morajo biti vse gostilne, liberalcem svobodno v njih gostilnah, a naše gostilne kot shajališča naj bi imela vsaj »Slovenca« in pa vžigalice v korist obmejnim Slovincem. Ne smemo biti mlačni ne v narodnem ne v strankarskem oziru.

— **Sejm v Kandiji.** Prašičev je bilo pripeljanih komaj kakih 200. — Cena je bila izvanredno nizka, kajti kupcev iz Suhekra-

jine in Kočevja ni bilo, ker se je vsa prašičja krma vsled hude suše posušila. — Ravno tako z govejo živino ni bilo nobene kupčije; samo mesarji so kupili nekaj klavne živine po taki ceni, kakor so sami hoteli. Mesarji so šli s ceno pri mesu pač nekaj nazaj, za to pa toliko slabšo živino nakolijajo, tako da odjemalci niso s tem nič na boljšem.

— **Proft,** ravnatelj državne gimnazije v Celju, je postal vladni svetnik.

— **Stavbo »Zadružnega doma«** v Zagorju ob Savi je prevzel gosp. Ogrin iz Ljubljane, ki je dobro izvršil popravila pri župni cerkvi in jo tudi od zunaj lično po-barval.

— **Pod zemljo** v Potoški vasi pri Zagorju ob Savi se že nekaj dni užiga ogenj. Vsled tega in vsled škodljivih plinov, ki se razširjajo po jami iz nekaterih odprtih, je delavec v vedni nevarnosti. Nekaj so že omamljenih prinesli iz rova. Bog varuj hujše nesreče!

— **Vabilo.** Vsi prijatelji mladine se vabijo za nedeljo, 19. julija 1908 k vsprejemu gojencev počitniške kolonije društva »Francce«. Prihod v Ljubljano na državni kolodvor ob 11. uri dopoldne. Sprevod k obedu na Starem strelišču. Sprevod v Tivolji ob 1. uri popoldne. Koncert v Švicariji ob 6. ure zvečer. Vstop prost. Potem odhod na državni kolodvor. Vožnja v Kamnik. Prihod v Kamnik ob 8. uri 15 minut zvečer. Za odbor: Emanuel Rott, c. kr. ministrski uradnik; Fran Dušek, c. kr. sodni nadoficijal, voditelj počitniške kolonije. — Josip Leitner, občinski svetnik na Dunaju. — Dr. Fran Megušar, asistent na biol. poskuševališču. — Leopold Rott, c. kr. ravnatelj v Ljubljani. — Henrik Klešnik, c. kr. nam. gimn. učitelj. — Anton Cerer, posestnik v Kamniku.

— **Vremenske spremembe, suša — draginja in drugo.** Iz Kranjske okolice se nam piše: To noč, dne 16. julija, je zopet po starem bliskalo in grmelo. Dež je lil tri ure in vmes je udarila burja toliko, da je danes grintovsko pogorje z novim snegom pobeljeno. Barometer kaže 736°, toplomer jutraj ob 5. uri +12. Dež je za silo močil, tudi že včeraj, 15. julija. Na vrteh, na polju in na travnikih je vsa rast zaostala. Letina bo slaba. Draginja pri živilih se že sedaj oglašča, kmetovalci po obupno premišlujejo, s čim bodo svojo lepo obilo govejo živino prerediti. Mesariji si sedaj že dobro žulje mažejo! Radovedni smo, kedaj bodo cene govedine in teletnine padle? — V občini Mavčiče je že sedaj silno pomanjkanje sena in detelje. Ubogi ljudje! Polagamo našemu državnemu poslancu na srce, da nam izprosi kaj podpore. — Naša žita so letos redka in slaba, z drobnim in redkim zrnjem. Cena moki je že sedaj znatno poskočila, tako tudi kaši in krompirju. Radi pomanjkanja živinske klaje bo tudi cena mleku v mavški občini poskočiti morala. Tako ne moremo več. Po 11 vin, liter mleka ne prodaja sedaj nobena vas v celi kranjski deželi. Živinorejci pravijo, da je boljše vse mleko doma ohraniti. In tako tudi bo! Sklep na ljudskih šolah bil je včeraj, dne 15. julija, v celem kranjskem okraju. Sadna letina kaže tu okoli prav lepo. Češpelj in jabolk bo obilo. Ako pa suša ne preneha, bo pa sadje jelo odpadati. Vsled suše se je prav dosti novih nasadov sadnih dreves že posušilo. V Naklem pri Kranju zidajo dvorazredno ljudsko šolo. Do jeseni bo že pod streho.

— **Umrl** je 89letni gospod Ivan E. Bobek, okrajni zdravnik v pok. in hišni posestnik v Ribnici. Bodi nanj blag spomin!

— **Novomašniki v tržaško - koprski škofiji** so letos ti-le: Lazič Julij, četrtoletnik, iz Cernika v Slavoniji; Žigulič Vinko, četrtoletnik, iz Veprinca v Istri, in Magdič Frančišek, tretjeletnik, iz Ljutomerja na Štajerskem.

— **Sneg** je pobelil vse gore okoli Trbiža. V hribih sneg, v dolinah suša!

— **Žveplenke v korist obmejnim Slovincem** prodaja na Preski pri Medvodah trgovec Lovro Hafner.

— **Na Predelu** ima gostilno član slov. plan. društva gosp. Ludovik Bugarin, rod. dom Srb. Slov. plan. društvo opozarja svoje člane nanj; obiskovalci Predela in Mangartske skupine so že davno pogrešali narodne gostilne na Predelu.

— **V proslavo šestdesetletnice** vladanja cesarja Franca Jožefa I. in v proslavo zlatomašništva sv. očeta Pija X. je priredila »Katol. delavska družba« minulo nedeljo na bogato okrašenem vrtu gosp. Didča prav lepo veselico. Prostorni vrt in kegljišče sta bila že koj ob začetku da zadnjega kotička napoljena tako, da so pozneje došli le s težavo dobili še kak prostorček. In vkljub silni gneči je bila vendar vsem brati zadovoljnost na obrazih. In zakaj tudi ne? Pevske in godbene točke so se pod neutrudnim vodstvom gosp. Jos. Grudna izvajale kar najbolje. Po deklaraciji, ki se je ozirala na šestdesetletno vladanje našega cesarja, zapel je mešan zbor s spremljevanjem orkestra cesarsko pesem, ki jo je občinstvo stoje poslušalo.

V proslavo papeževnega zlatomašništva pa je slavnostni govornik č. g. Mihael Arko v daljšem, zelo zanimivem govoru podal paralelo med poganskim in papeškim Rimom, na kar je mešan zbor zapel s spremljevanjem orkestra lepo Foersterjevo skladbo »Zlatomašniku sv. očetu«. S tem je bil nekako oficijelni del te slavnosti končan; sledil pa je še dolga spored raznih pevskih in godbenih točk, vmes pa je prav pridno poslovala šaljiva pošta, ki je tudi precej pripomogla k večji zabavi. »Katol. delavska družba« je lahko ponosna na tako krasno uspešno veselico.

— **Remuneracijo** za marljivo gojenje cerkvene glasbe sta dobila od naučnega ministra nadučitelj v Brezovici K. Benedik in učiteljica Ivana Zupanec v Fari — Vas.

— **Iz Paradiža.** Soboto, 11. t. m., je poslal ljubljanski magistrat 120 šolskih otrok v Sangrad pri Cerkljah. Župan Hribar je kupil Sangrad od »Mestne posojilnice v Kranju« za 21.000 kron za mestno občino ljubljansko. Oprava Sangrada je stala 23.000 kron, poprava poslopja pa 2.000 kron. Sangrad po svoji legi ni pripraven za počitniško kolonijo, ker leži v dolini, ki je obdana na treh straneh z gorovjem, na četrto stran pa zapira drevje in ovinki zelo ozke doline vsak razvled. Ne vidi se drugam, kot proti nebu. Otroci nimajo igrišča pri Sangradu drugega, kot malo dvorišče in na obe strani strmo se dvigajoče skalnate gozdove. Zato se vsi poznavatelji Sangrada smejejo temu nepremišljenemu podjetju. Kuhanje za ljubljanske otroke v Sangradu je prevzela nadučiteljeva vdova g. Vavken. Otroci se nič kaj dobro ne počutijo v Hribarjevem »Paradižu« in so jih nekaj že tretji dan morali poslati nazaj v Ljubljano. Kako se bodo ostali pohvalili s »Paradižem«, bomo poročali.

— **Po Dolenjskem** je vendar v noči med 15. in 16. julijem padlo nekaj dežja. Skrajni čas je že bil. Vode je vže pomanjkovalo. Za prašiče je nastopil čas posta, kajti ničesar ni več zrastle. Treba bi bilo tudi za prašičerejce pomoči, kakor je obljubljena govedorejcem, sicer na Dolenjskem ne bodo mogli prašičev prerediti.

— **Zaprli** so v Zagrebu imejtelja koncesijoniranega urada za inkasiranje, Štefana Kovjanika, ker je za svoje klijente inkasirani denar uporabljal zase. Odškodil je stranke za 30.000 kron.

— **Insolventen** je postal Aleksander Neubauer, trgovec z drobnim in galanterijskim blagom v Osijeku.

— **Obsojen radi dvoženstva.** Te dni je sodni dvor v Osijeku obsodil železniškega paznika Dragotina Göczelna zavoljo dvoženstva, ker se je dal na Ogrskem civilno poročiti, v Osijeku pa z drugo žensko cerkveno. Göczel in njegova druga »žena« sta obsojena v en mesec zavora in njun zakon je razveljavljen.

— **Trgovec z dekleti prijet.** Na kolo-dvoru v Budimpešti so aretirali trgovca z dekleti Morica Neumanna, ko se je hotel odpeljati z nekim dekletom v Sarajevo, da jo tam izroči svoji javni hiši. Neumann ima v Budimpešti tri palače.

— **Nagle smrti** je umrl v Atenah profesor krakovskega vseučilišča dr. Vasin-ski, ki je bil namenjen v svrhu znanstvenega preiskovanja v Egipt. Ker je bil Vasin-ski popolnoma zdrav in zdravniki niso mogli dognati pravega vzroka smrti, je nastal sum, da je poljski učenjak žrtev hudodelstva. Uvedena je stroga preiskava.

— **Posredovanje kraljice Jelene.** »Cetinjski Vjesnik« poroča, da je bila izmišljena vest, češ, da je italijanska kraljica posredovala pri svojem očetu, knezu Nikoli, naj bi pomilostil ljudi, ki so bili nedavno v Cetinju obsojeni zavoljo afere z bombami.

— **Čebelarstva razstava v Rumi** bo od 6. do 11. septembra t. l.

— **Angleška eskadra** ostane do 22. t. m. v reškem pristanišču. Z Reke se podajo ladje v Split in Šibenik, ostale odplujejo proti Krfu, kjer se vsa eskadra zopet združi.

— **Hrvaška katoliška in muslimanska mladina** priredi 19. t. m. skupno veselico v Bosanskem Brodu. Diletanti bodo predstavljali »Hifzi bega«. Ta zgodovinska snov je posneta iz zgodovine, in sicer iz dobe neposredno pred okupacijo. Igro je spisal Ekrem.

— **Nova madžarska šola na Hrvatskem.** Madžarsko šolsko društvo »Julian« je kupilo v Pleternici pri Osijeku stavbišče, kjer zgradi že do prihodnjega šolskega leta šolsko poslopje.

— **Italijanska deželna gimnazija v Pazinu** je imela v zadnjem šolskem letu 163 dijakov. Letopis gimnazije pravi, da sta bila med njimi dva Nemca, ostali pa sami Italijani. Ti Italijani pa imajo čudna imena: Babič, Bakarčič, Bajčič, Dušan Biedov, Blažević, Dujmovič, Glavac, Tuič, Katnič, Ivančič, Korovel, Prelac, Trdoslavič, Skopac itd. Sami bodoči janičari!

— **Redno prevažanje** oseb in popotne prtljage z vozovi po cesti od Zell am See in Bruck-Fusch v Ferleiten se prične s 1. julijem in se obdrži do 10. oziroma 15. septembra t. l. Direktna odprava oseb se izvršuje le na podlagi društvenih vozovnih izkazov. Direktno odprave prtljage med Ferleiten in železniškimi postajami ni.

— **Obesil** se je v Ostrovici na Hrvatskem 15letni deček Ranko Krneta. Zakaj, ni znano. — V Zatonu na Hrvatskem se je obesil slaboumni Grgo Mrša, ki je bil sam doma.

— **Pozor na špirt!** Branko Slavinič, sin trgovca Nikole v Petrinji, je v kleti pretakal špirt. Ko je bilo delo končano, se mu je zdelo, da pipe ni dobro zaškrnil. Vrnil se je v klet in prižgal poleg pipe užigalico, da bi bolje videl. Špirt se vname in raznese soč. Plamen švigne na mladeniča ter ga težko opeče, da je kmalu v strašnih bolečinah umrl.

— **Toča.** V Lepoglavi na Hrvaškem je 15. t. m. padala pol ure strašna toča ter uničila vse pridelke. Ves kraj je bil pokrit z belo plastjo kakor po zimi.

— **Strela je ubila** v Spičkovini, občina Sv. Krič-Začretje, kmeta Jakoba Putanca, ko je stal 14. t. m. na svojem dvorišču.

— **20.000 učiteljc** je v Avstriji. V primeri z moškimi učiteljskimi močmi jih je 28 odstotkov.

— **Srebrno poroko** je obhajal 16. t. m. poljedelski minister dr. Ebenhoch.

— **Čudovita podobnost.** Iz Prage se nam poroča: V Pragi biva voditelj ruskih Poljakov Roman Dmowski, ki je tako podoban slovenskemu opernemu pevcu gospodu Navalu-Pogačniku, da ju vsakdo zamenja. Pogačnik bi šel lahko v durno, pa bi ga vsi imeli za Dmowskega. Seveda govoriti bi ne smel, ker tako lepega tenorja kot Naval-Pogačnik g. Dmowski najbrže nima.

— **Poslanik dr. Miličević** †. Dne 13. t. m. je umrl v Londonu srbski poslanik na angleškem dvoru dr. Miličević v starosti 39 let. Zadela ga je kap. Miličević je bil po umoru kralja Aleksandra prvi srbski poslanik v Londonu. Pokojnik spada med najboljše srbske pisatelje.

— **Trgovsko-obrtni muzej v Zagrebu** so te dni obiskali srbski dijaki iz Belgrada pod vodstvom profesorja dra. Marjanovića, ki se je zelo pohvalno izrazil o razstavljenih predmetih.

— **Današnje številko »Slovenca«** prejmo kot zadnjo oni naročniki, ki niso obnovili naročnine do današnjega dne. Pripominjamo pa, da nam dojdejo denarna plačila po položnicah šele 3. ali 4. dan.

— **Štrajk v Medvodah.** Danes je pričelo stavkati delavstvo Medvodami v papirnicah družbe Leykam Josefthal v Medvodah in Goričanih. Nezadovoljnost je trajala že več časa. Stavile so se tudi prošnje na družbo. Ker niso bili odgovori zadovoljni, je pričelo delavstvo štrajkati. O razvoju štrajka bomo objavljali natančna poročila.

Danes se je pričel štrajk ob 6. uri zjutraj. Delavci in delavke so v najlepši red postavili stroje in vse osnažili. Potem so popustili tovarno v Medvodah in šli so medvodski delavci in delavke vse v Goriče. Tam so delavci tudi zapustili tovarno. Potem so odšli v Presko čisto mirno in v najlepšem redu. Ko smo se nekoliko pogovorili, smo šli zopet v največjem redu v Goriče in Medvode ter se razšli na svoje domove. Naš lepi red je napravil najboljši vtis. Mirno hočemo vztrajati. Vprašali boste, kdo je naredil štrajk? Odgovor je: trmoglavost našega vodje! Na tovarni so nabiti razglasili, da kdor ne pride na delo, ta bo odpuščen in naj pride ob 6. uri zvečer po bukve. Delavstvo je solidarno.

— **Stajerske novice.**

— **Š Novi ptujski okrajni glavar,** Weiss pl. Schleussenstein je nastopil svojo službo. Sliši se, da je miroljuben mož.

— **Š Shod** priredijo Štajercijanci v nedeljo dne 19. julija na Ptuj; ime bo imel »kmečki shod«, ki bi naj razpravljaj, kaj storiti za kmeta ob letošnji suši. Seveda bo zopet običajni Linhart gromel proti klerikalcem in farom, ki so krivi vsega, gotovo tudi suše. »Kmečki poslušavci« to je ptujski nemci in nemškutarji pa bodo ploskali! Ako Linhart res hoče kaj storiti za kmečko ljudst., katerega prijatelja se vedno imenuje, naj nastopi proti ptujskim šnopsarjem, ki zastrupljajo uboge poljance in jih hpehajo v nesrečo in pogubo! Seveda, kaj pa bi potem rekel Ornič, žganjar Strasschill in cela velika šlahta?! Ubogo slovensko ljudstvo, ki noče spoznati, da ga »Štajerc« samo le slepi!

— **Š Letošnja suša** je pač povsod na Štajerskem huda, a tako strašnih nasledkov ne kaže pač nikjer, kakor na ptujskem polju. Dne 15. in 16. julija je dež precej na-

Dečka, kateri je izvršil štirirazredno ljudsko šolo z dobrim spričevalom in je lepega vedenja, sprejemem za

UČENCA

v trgovino z mešanim blagom.
Ivan Traun, Marija Novastifta
1752 pri Ptuj. 3—1

Odvetniška pisarna dr. Mat. Pretnerja in dr. Fr. Brnčiča
v Trstu, Via Nuova 13, sprejme s
1. septembrom ali tudi prej 1738 3—1

koncipijenta

ki razume italijansko, in spretnega
stenografa.

Stenografi-strojepisci imajo prednost.

Domači zajci za rejo

razne najboljše pasme

1712 se prodajo pri 3—1

vrtnarju Kobilca,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 25.

2 mizarska pomočnika

sprejemem takoj v trajno delo.
Anton Hrovat — mizar v Žirovnici
1744 na Gorenjskem. 1—1

Dobro izvežban

: cerkvenik :

v najboljših letih, išče službe pri kaki
večji župni cerkvi. Naslov pove upravništvo
„Slovenca“. 1763 3—1

Kje se dobe najboljši **poljedelski**
stroji, kakor **mlatilnice**, **gepelji**,
slamoreznice, **čistilnice**, **preše**
za sadje i. t. d. 1739 1

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na
mojo trdiko pri nakupu **stavbenih po-
trebščin**, portland-cementa, traverz, že-
lezniških šin in druge različne železnine
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Razpis službe tajnika.

1736 2—1

Podpisano županstvo razpisuje **mesto tajnika** z letno plačo **900 K.**
Prosilcem zmožnim obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi ter z dokazili
usposobljenosti ter spričevali v dosedanjem službovanju je doposlati

do 15. avgusta 1908 t. l.

Nastop službe 1. oktobra 1908.

Županstvo Radeče, dne 15. julija 1908.

A. Rižnar,

župan.

Naznanilo preselitve.

Uljudno naznanjam čast. duhovščini, slav. p. n. občinstvu in stavbinskim mojstrom,
da sem se **preselil** z Olinc pri Ljubljani na

Tržaško cesto št. 21

(Weiserjeva hiša)

ter se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršujem po zmernih cenah.
S spoštovanjem

1605 3—2

Mihael Oblak, mizarski mojster.

Elektriška družba A. E. G. UNION.
Tehnična pisarna Ljubljana, Knaflcove ulice št. 5.

Popolne elektriške naprave

vsake vrste za razsvetlavo in prenos moči. **Dinamo, elektromotorji,**
ventilatorji i. t. d., za enakomerni, izmenični in vrtilni tok. . . .
Stroji za vse industrijske svrhe. Inštalacijski material,
žarnice, obločnice. 1754 3—1

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Ivana Gande naznanja slav. občinstvu zlasti izletnikom, da se je

preselila s svojo kavarno iz hiše
št. 112 v Tržiču v hišo št. 161

ravno tam, kjer bo imela tudi

1747 1—1

gostilno.

Zahvaljuje se svojim gostom za njihovo naklonjenost, priporoča svojo
kavarno, ki se nahaja v **popolnoma prenovljenih prostorih** in svojo
gostilno v obilen obisk in zagotavlja, da bo postregla svojim gostom z najbolj-
šimi mrzlimi in gorkimi jedili, izbranimi pijačami in okrepčili.

V kavarni so slovenski in nemški časopisi in nov biljard.

Oklic.

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 14. julija 1908 opr. štev.
Nc l. $\frac{167}{8}$ se vrši dne

24. julija 1908 ob 10. uri dopoldne
na lici mesta, Ljubljana, Metelkove ulice hiš. št. 4

prostovoljna sodna dražba

zemljišča gospe Lucije Kopač vlož. štev. 165 kat. obč. Petersko predmestje I. del. Nave-
denemu zemljišču pripisane parcele se bodo prodajale v treh oddelkih:

1. parc. št. 174/1 vrt in 122/9 gospodarsko poslopje, vzklicna cena 30 000 K.
2. parc. štev. 122/10 hiša, delavnica, svinjak in dvorišče ter štev. 174/2 vrt, vzklicna
cena 28.000 K.

3. parc. štev. 122/3 hiša, gospodarsko poslopje in dvorišče, vzklicna cena 42.000 K.

Vsak ponudnik ima izročiti pred ponudkom na roke sodnega komisarja kot vadi
100/0 vzklicne cene, tedaj ad 1. 3000 K, ad 2. 2800 K in ad 3. 4200 K v gotovini ali
pupilarnovarnih vrednostnih papirjih, ali vložnih knjižicah tuzemskih hranilnic ali poso-
jilnic z neomejeno zavezo. Najvišje ponudke je treba plačati do prvega septembra 1908
na roke podpisane sodnega komisarja.

Dražbeni pogoji in zemljeknjižni izvlečki se lahko vpogledajo v uradnih urah v
pisarni c. kr. notarja dr. Fran-a Vok v Ljubljani.

Lastnici se pridrži pravica po sklepu dražbe najvišji ponudek potrditi ali odkloniti.
Ljubljana, dne 18. julija 1908.

Dr. Fran Vok

o. kr. notar kot sodni komisar.

1748 3—1

Št. 1110.

1733 3—1

Razglas.

Radi **oddaje zgradbe enorazrednega novega šolskega po-
slopja v Stari-Lipi** razpisuje se ofertna obravnava in zmanjševalna dražba

na dan 29. julija 1908 ob 11. uri dopol.

v občinski pisarni na Vinici ozir. ob 10. uri dopoldan na licu
mesta v Novi Lipi.

Pisemenim z 1 K kolekovanim ponudbam naj se priloži 100/0 varščina stroškov
tega dela ali pa vseh del na katere se ponudba glasi, ter se ima ponudilo zapisati z
črkami in besedami kakor tudi naj iste obsegajo izrečno opombo, da so dotičnemu ofe-
rentu vsi pogoji, stroškovnik in načrti dobro znani in da se istim brezpogojno podvrže.

Stavbena dela so naslednje proračunjena:

1. zidarsko delo na	9265 K 94 v
2. kamnoseško delo na	435 „ 04 „
3. tesarsko „ „	3797 „ 23 „
4. mizarsko „ „	1030 „ — „
5. ključavničarsko delo na	1343 „ 19 „
6. kleparsko delo na	386 „ 32 „
7. plesarsko „ „	229 „ — „
8. slikarsko „ „	68 „ 83 „
9. steklarsko „ „	202 „ 25 „
10. pečarsko „ „	305 „ — „
11. notranja oprava „	430 „ 29 „

Skupna vsota . 17493 K — v

Take ponudbe se bodo sprejemale pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju
le do dneva obravnave, na pozneje došle ponudbe se sploh ne bo oziralo.

Navedene dele stavbenega elaborata in stavbene pogoje si vsakdo lahko ogleda
v navadnih urah pri podpisani oblasti.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,

dne 8. julija 1908.

R. A. Lister & Co.

1737 1—1 dr. z om. zav.

Dunaj II./3, Negerleg. 10

išče za svoje prvorazredne
posnemovalke

sposobne agente pod jako
ugodnimi pogoji. Ponudbe
je poslati na gor. naslov.

Šentjanška premogokopna družba

si usoja javiti, da je promet premoga po
novi železnici iz Šentjanža (Karmelj) čez
Trebnje v Ljubljano že vpeljan. Ker se bo
družba v korist odjemalcev izognila pre-
kupovanju premoga za Kranjsko, naj se
cenjeni odjemalci našega premoga izvo-
lijo pravočasno obračati naravnost na
**ravnateljstvo Šentjanške pre-
mogokopne družbe v Karmelju**
— pošta Tržišče, Dolenjsko. —

Predstave se vršijo
v delavnikih od 5.
do 9. ure popoldne,
ob nedeljah in praz-
nikih od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3.
do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

:: Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“. ::

Danes v soboto nov spored.

168

Vsak četrtek in
soboto od 3. do
6. ure popoldne
predstava za
dijake po zni-
žani ceni. ::

Proda se za 3500 kron

zidana hiša in nekaj zemljišča v
Krtini pri Domžalah. Hiša ima lepo
lego ter je pripravna za trgovino, gostilno,
kakor tudi za vsako drugo obrt.

Tretjino pogojne cene bi bilo pla-
čati takoj, ostanek pa v letnih obrokih.

Natančnejše se poizve pri dr. Pirou,
odvetniška pisarna v Ljubljani. 1257 24-18

Puške!

Lancaster od K 26.—, Flobert-puške od
K 850, pištole od K 150, samokresi od K 5.—.
:: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franco. ::
F. DUŠEK v Opočno štev. 77
1631 ob državni železnici, Češko. 3

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana Št. Paul.

V lepi zdravi legi v lavantinski
dolini, Koroško, (ob državni
železnici Zeltweg-Celje.) Jav-
na, popolna gimnazija in za-
sebni pripravljalni tečaj. Kon-
vikt je vsled prezidave znatno
povečan; razsežne naprave za
mladinske igre in telesne vaje;
najmodernejše kopalne pri-
prave, elektriška razsvetljava
itd. Za pevce znižane cene.
Prospekti se dobe pri pred-
stojništvu konvikta. 1316 8-8

ANTON BRESKVAR

stavljeni ključar

Ljubljana, Florijanske ulice 9.

Priporočam se slav. občinstvu, kakor
tudi čast. duhovščini za vsa v mojo
stroko spadajoča dela, kakor: ograje
za grobove, križe, obhajilne mize,
navadne ograje, ograje iz žic, vrata,

velika **štedilnikov**,

kurjavne in pepelne vratice, za-
pahe dimnikov, strelove, za-
store na valjcih itd.

Priporočam se tudi za vsakovrstna
popravila, katera izvršujem hitro
1524 in po nizkih cenah. 6-5

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
vzel znano 2795 52-10

podobarsko delavnico

umrlega g. And. Rovšeka,

Kolodvorske ulice štev. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem
vestno izvrševal svoj poklic in prosim za
zaupanje. Tekom 10letnega praktičnega dela
pri rajnem g. Rovšeku pridobil sem si
toliko spretnosti, da se bode v prihodnje
ravno tako solidno in karkor mogoče po
nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Podpisano društvo ima še okoli 350 hekto-
litrov dobrega belega 1643 4-4

vina

ter 250 hektolitrov refoška na prodajo.
Cena po dogovoru. Uzorci na razpolago.

Potrošno obrtno gospodarsko
:: društvo v Buzetu (Istra). ::

Pozor, gostilničarji in trgovci!

V bližini Ljubljane v prometnem kraju
se iz proste roke radi bolehnosti **proda**
dobro idoča 1685 3-3

trgovina in gostilna

z vso opravo in nekaj pohištva. Oboje je
brez konkurence, ker v več vaseh okoli ni
gostilne ne trgovine, ter je na razpotju,
kjer se razcepi cesta. Poslojje je v naj-
boljšem stanu ter je zraven tudi nekaj dobre
zemlje. Natančnejša pojasnila daje lastnik sam;
naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Zastonj

zahtevajte moj ilustrirani
cenik o urah, zlatini, sre-
brnini itd.

Drag. Heger
urar, juvelir in graver.
Oslek I. Kapucinska ul. 4, (Slavou.)

C. kr. oblastveno potrjeno 18 57

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobi se tudi kraj po životni meri. ●

Singerjevi šivalni stroji

kupujejo naj se le v naših trgovinah, ki se
poznajo po tem znaku. 693 36

Ne dajte se zapeljati po reklam, ki ima edini
namen, prodati že rabljene stroje ali take dru-
gih vrst, zlorabeče ime **Singer**, kajti naših
šivalnih strojev ne oddajamo prekupovalcem,
marveč jih občinstvu naravnost prodajamo.

Singer Co., akc. družba za šiv. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 4.

Rimske toplice

Tržič (Monfalcone) na Primorskem.

Stalna toplota 38—40° R. — Sezona od 1. junija do zad-
njega septembra. — Zlasti priporočljivo proti protinu, trganju, išijasu,
ženskim boleznim itd. — Lastnina kneza Thurn Taxis-a.

1057 12

Oskrbništvo Rimskih toplic.

Seb. Unterhuber

Ustanovljeno 1870 lastnik Fr. Benque Telefon štev. 237.

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 73

nasproti topničarski vojašnici 1566 (10-4)

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna ce-
mentnih izdelkov in umetnih kamnov, podjetje
za betonske naprave in naprave vodnjakov

priporoča se v izvršitev vseh kamnoseških del in umet-
nega kamenja (v različnih imitacijah), kakor posamezne dele za fa-
sade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po na-
ročilu narejene z železno sestavo; cementne cevi (rore) z vloženo
žično pletenino za popravo vodotokov itd.; plošče iz cementa
(Metallique), preproste in z raznimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hod-
nikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzete betonskih naprav in vodnjakov
na podlagi posebnega patenta. — Portlandcement in Romancement iz
Weissenbacha. — Proračuni zastonj in poštine prosto.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim
predstojništvom kakor p. n. občinstvu za pro-
vzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo
kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v
najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in pore-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, po-
dob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1791 12-11

Marisi in preračuni na zahtevo zastonj.

Spricavala mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

875 104-28

Odlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov
naprej po prav primerni ceni
v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in
rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,
Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kosler-
jeve pivovarne.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

prilaga svoje izborni pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pešmatve na dan sprejema restavracije „Narodnega Doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

2 učence

iz boljše hiše pri tvrdki **Br. Hlavka**,
Prešernove ulice št. 5 v Ljubljani.

Istrska vina

Muškat beli, belo vino, teran, rudeče vino,
kakor tudi najfinejši

tropinovec

se dobi pri lastniku

Anton Ferlan di Giorgio

1009 24-24

Rovinj, Istra.

Z električnim obra-
tom urejena tvornica

G. Skrbic

148 Zagreb 43-7
Ilica št. 40

prilporeča

soje slovite solidne in cene ža-
luzije, lesene, tkane in platnene
roleto, železne in lesene za-
tvornice za izlozbe in proda-
jalne ter prosil, naj se tej solidni
tvornici izvoli nakloniti največje za-
upanje. Ceniki in proračuni zastoj.

Rozlatastvo in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa vele-
častiti duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom v ljubeznivo naznanjavo, da sva pod
tordko 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt
ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani,
Turjaški trg št. 1.

Priporočava se torej za vsa ta stro-
kovna dela ter pošiljana razne načrte brez-
plačno na vpogled. — Izvrševala bodeva
vsako izročeno delo vestno, umetniško,
rečno in po smernih cenah.

Priznana pisma so na razpolago.
V zalogi bodo vedno razna razpela
in okvirji za cerkvene in druge podobe.

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar

rozlatastvo in podobarstvo.

Najboljše zaloge in najrazno-
šarost 18-2 vrstnejshe izbire

klavirjev in harmonijev ima

Alojzij Kracmer

izdelovalec klavirjev in sodne za-
praseženi zvedeneo

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v za-
logi preigrani pa
brezhibni klavirji.
Prevzemom ubra-
nje in popraviljanje
vseh sistemov.
Glavno zastop-
stvo dvornih firm
L. Bösendorfer na
Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster
v Lübeu, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri-
mepl kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja
izposojevalnina. — Delna plačila.

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. a. ob-
činstvu v izvršitev vseh v ple-
skarsko obrt spadajočih
del, kakor tudi slikarskih,
napisnih in dekoracijs-
kih del.

Posebno se še priporoča za
cenjena naročila za stavbene
in pohištvene pleskar-
stvo. 2467 52-14

Andrej Zajec

cementarna

na Pešati, pošta Dol pri Ljubljani

Prečast. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom pri-
poročam kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, šole, zakristije, veže,
kuhinje in hod- **mozaične plošče** v raznih barvah
nike krasne — in okus. uzorci.

Izdelujem tudi raznovrstne **stopnice, podboje, krasne križe**
poljubne velikosti **grobne spomenike in**

za na pokopališča **okvirje,** brušene in polirane kot marmor. — Slavnim cestnim
odborom in zasebnikom nudim

cementne cevi (6—40 cm svetlobe) za kanale in vo-
dovode (zlasti šestcentimeterske, namesto
dragih železnih in malo trpežnih lesenih cevij), **milnje kamne, ko-**
rita za živino in drugo cementno blago. 692 18

Ceniki in vzorci na zahtevo.

Majcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
"Severonemškega Lloyd" iz

Bremena

New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl nave-
denega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri 2-86 29

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ti-
kajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ari-
zona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko **Baltimore** in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapur, v Avstralijo itd. itd.

Ustanovljena leta 1882.

Telefon št. 185

Pošine hranilnice račun št. 828.405.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa . . . K 59,197.246.20
upravnega premuženja . . . K 12,888.795.43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 . . . K 12,434.933.24.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po
5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven
nedelj in praznikov. 201

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
od 8 kron mesečno naprej, se takoj
ali za pozneje oddajo v novozgra-
jenih hišah na **Predovičevem**
selu poleg Ljubljane. — Več se
izve pri **E. Predoviču**, Am-
brožev trg 7, v Ljubljani.

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana,
Stari trg 26

priporoča svojo dobro urejeno za-
logo raznih očal, ščipalcev,
daljnogledov, toplomerjev,
zrakomerjev itd. Očala in
ščipalci se napravijo natančno po
zdravniškem receptu. Popravila
točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicar-
skih žepnih in stenskih ur,
zlatnine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1.90 do 10.—
Srebrne ure . . . 3.00 . . . 40.—
Zlate . . . 12.— . . . 250.—

Zahtevajte moj novi cenik, ki ga
pošljem brezplačno.

Majcenejša

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. a. občinstvu in
preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 4. 146 19-20

Popravila točno in ceno.

BLUZE

največja izbira v avstriji in v drugem modernem
blagu tudi po meri.
Vsakovrstna
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
po najnižjih cenah.
M. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Zahtevajte brezplačno dopisilistev mojega flasti-
cenika z nad 1000 slikami. —
Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame
nazaj za popolni znesek.

Slika 1/2 nav. velikosti.

St. 365
srebrna dam-
ska remont gi 3-50

St. 322
srebrna moška
remont 3-50

St. 337
srebrna s sidro
15 kamnov 5.—
dvojni plašč 6-50

St. 341, srebrna s sidro
dvojni plašč 15 kam-
nov, posebno
močna 7-9-50

Anton Kliffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Izvos v vse dežele. Maribor L. 5., Stajerske.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,

cilindre in čepice

v najnovejših faconah in v velikih izberah

priporoča 112 52-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani vljudno naznanjam, slavnemu občinstvu, da sem se s svojo
kolarsko obrtjo preselil na Selo-Moste.

Naročila in poprave pa se sprejemajo 1709 2-2

v Cegnarjevih ulicah v Vodmatu
hiša ključarja gospoda Franca Brema.

Sprejemem takoj enega pomočnika in enega učenca.

Toplo se priporočam slavnemu občinstvu za obilna naročila, katera bom točno in solidno izvrševal.

Z odličnim spoštovanjem **Franc Anžič.**

„CROATIA“

je edina hrvaška zavarovalnica osnovana od občine
svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.

„CROATIA“ osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje
proti požaru in vpeklitvi po blisku nepremičnine vsake
vrste (hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd.) ter premičnine (kakor hišno orodje, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd.) po jako ugodnih
pogojih in nizkih cenah. — Vsa pojasnila daje: 1395 32-8

Glavni zastop „Croatie“ v Ljubljani, Kongresni trg 15.
(Za vsa večja mesta na deželi se iščejo zastopniki.)

Atelje prvega štajerskega slikarstva na steklo

EDUARD STUHL

specialist za slikana cerkvena okna

Gradec, Annenstrasse št. 39

nekdanji sotruden prvega štajerskega slikarja na steklo
KAROLA SCHIRMER v Gradcu 1438 3

se priporoča p. n. prečastiti duhovščini za napravo

slikanih cerkvenih oken v vsakem slogu

v figuralni ornamentiki in navadnih preprognih vzorcih v
umetni izpeljavi in po solidnih cenah. — Narise in proračune
na zahtevo in zastop.

G. Eduard Stuhl, umetni slikar na steklo, je letos postavil tudi v ladji
naše nove cerkve 4 slikana okna, ki so kakor ona v minulemu letu v svetišču
postavljena — slike Srca Jezusovega in Marijinega, — enako jako okusno delo
in sicer ste poleg altarja sv. Jožefa na moški strani sliki sv. Frančiška Ser. in
sv. Antona Pad., na evangelijski ali ženski strani poleg altarja Matere Božje
sliki sv. Ane in sv. Magdalene. More in sme se imenovani umetnik za enaka
dela vsakemu prav toplo priporočiti.

Župni urad v Vodicah 28. novembra 1907.

Žužek Simon, župnik

G. Eduard Stuhl iz Gradca je napravil za tukajšno župno cerkev
sedem oken. Podpisani je prepuštil izvršitev dela povsem sodbi in umetniškemu
znanju slovitega mojstra. Strokovnjak je sijajno rešil svojo nalogo in zasluži
zbok tega najtoplejšo priporočilo.

Župni urad Stara Loka na Koč. v juniju 1908. Anton Kreiner, župnik.

Na stotine takih spričeval je na razpolago p. n. preč. duhovščini in prosim nadaljne naklonjenosti.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri
vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo
med Antwerpenom in New Yorkom, so snaznost,
izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb,
za vsakega potnika eminentnega pomena, in
traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na
mesec vožnja čez Kanado, katera pa je
izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 28, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 320 46-29

Naznanilo preselitve.

Usojam si častitemu občinstvu naznaniti, da sem svojo delavnico za
vpeljavanje vodovodov
iz Wolfovih ulic št. 8 premestil v Kolodvorske ulice št. 28,
in prosim, da se mi izvolijo čast. naročila zanaprej pošiljati v novo bivališče.
Uverjen sem, da si pridobim in ohranim naklonjenost in zaupanje
častitih naročnikov in bilježim z najodličnejšim spoštovanjem

1720 3-3

Anton Achtschin,

inštalater vodovodov, Kolodvorske ulice št. 28.

Sir domačega izdelka

ki ga ima vedno v zalogi v poljubni množini, najboljši kako-
vosti ter ceneje kot kjerkoli drugod, priporoča veleocenemu
občinstvu v Ljubljani in okolici 1572 6

velespoštovanjem

Mlekarska zveza v Ljubljani.

= Hlebi so od 12 do 35 kg težki. =

Cenik na zahtevo brezplačno in franko.

Solidna postrežba!

Izborna blago!

Svoji k svojim!

1607

ANTON JERKIČ

10-3

edini odlikovani fotografski zavod za moderno fotografiranje in slikarstvo,

:: Gorica, Gosposke ulice št. 7 ::

☐ elektrofotografski zavod ☐

Trst, Via delle Poste 10, I. nadstropje.

Posnemanje izključno pri čarobni električni razsvetljavi s pomočjo
:: svetilke „Jupiter“ do 7. ure zvečer. — Svetovna novost! ::

Svoji k svojim!

I. južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba Celje

Novo ulice št. 11.

1044 26-1

Lastniki: Robert Diehl, Ant. Koleno, Fr. Strupi.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. Podobarski
atelije. Izvrševanje vseh stavbenih del kakor: stopnjic, podbojev, fasad, nastavkov
itd. iz različnih kamenov in cementa.

**Špeciialna delavnica in podobarski atelije za umetna cer-
kvena dela** kakor: altarjev, prižnic, obhajilnih miz, kratnih in kropilnih
kamnov itd.

Tiskovanje cerkva, dvoran, in hodnikov s čamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje

pohištenih plošč iz
različnih ter najbolj
idočih marmornih
vrst v vseh oblikah

Mnogobrojna za-
loga grobnih

in spomenikov

iz različnih

marmornih vrst

granitov in sijenitov

po raznovrstnih

narisih in po

najnižjih cenah.

II Naprava II

sidanah ali betoni-
ranih rodbinških
rakov (grobišč)

Popravljanja

spomenikov ter
udelnjavanja napisov
v iste

Brušenje, poliranje
in struganje kamna
s stroji

Strokovno
dovršene risbe in
načrte kakor tudi
proračune na zahte-
vanje brezplačno

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov

Stavb. in pohištena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir

Miklošičeva cesta št. 6

Telefon 154.

Delavnica:

Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopčev za pleskarje, sil-
karje in zidarje, štedilnega mazila
za hrastove pode, karbolneje itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa
v najino stroko spadajoče delo v mestu
in na deželi kot priznane rečno in fino
po najnižjih cenah. 765 52-20

Izvršuje vse

: bančne :
: posle. :

1248 52-9

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.

Banka in menjalnica.

Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Zaloga
vseh vrst
sukna, platna ter
manufakturnega
blaga.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4³/₄ 0** to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

3 učence za kamno-seško obrt
1625 3-8 sprejme takoj
tvdka Felix Toman, Ljubljana.

Franja Suhadolc, Ljubljana, Rimska cesta 9

si usoja naznaniti preč. cerkvenim predstojništvom in slav. p. n. občinstvu, da izdeluje po najnižjih cenah

cerkvene paramente

zastave, bandera, trakove, volume, štote, altarne prte.

1352 10-9

Mesarija.

Pri rudniškem konsumnem društvu v Kočevju je popolniti mesto sposobnega

1676 2-2

mesarja.

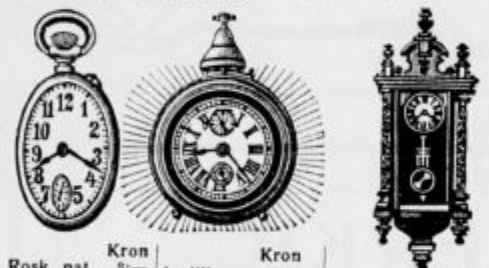
Želi se moža srednje starosti, samskega stanu, vojaščine prostega ter večšega slovenščine in nemščine. Biti mora dober nakupovalec in znati dobro porabiti drobnarijo. Začetna plača K 80.— poleg prostega stanovanja, svečave in kurjave. Mogoče je oddati mesarijo tudi v najem. Ponudbe naj se pošiljajo na zgoranje društvo.

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo.

2983

5000 ur zastoj. Cenik pošljem vsakomur brezplačno in pošt. prosto.

Rosk. pat. 8.— budilka 2-40
srebr. ros. 6.— sveteča 3.—
želez. 7.— z bitj. n. zv. 9.—
srebr. dvoj. 8.— kuhinjska 5.—
plašč 8.— z budilko 10.—
z godbo 12.—

Izvirne Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. kr. preizk. od K 13, kakor tudi zlatina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3letno jamstvo. Zamena ali denar nazaj.

Max Böhm, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/28, v lastni hiši.
Zapriseženi cenilec in veščak. — Največja in najstarejša tvrdka. — Ustanov. 1840. — 5000 slik v katalogu zastoj in franko.

Stavbena, umetna in konstrukcijsko ključavničarstvo.
Hidravlične vidre in sesalke
Josip Weibl
J. Spreitzer-ja nasl.
LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

Priloga se stavbemu občinstvu in predstavi duhovščini v izdelovanje vseh v te stroke spadajočih predmetov: žične omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na miredveru, obhajilne omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strele, vode, železne okna, železne stole itd.
Specialiteta: valjčasti zastori in solinčne plahte po najnovejšem sistemu s samodejnimi operami brez vijakov.

Velika zaloga oblek

za gospode in dečke.

Stalne, na vsakem predmetu označene cene.

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Priznana najboljša
:: delavnica ::
za izdelovanje oblek
:: po meri. ::

Velika zaloga domačega in pristno angleškega blaga.

Potniki v Ameriko
Hater želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Kinetelca
v Ljubljani Kletovorske ulice 26.
Iskrenostran. Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Žaga Deghenghi
Ljubljana

:: kupuje ::
:: smrekove in ::
hrastove hlode
franko drž. kolodvor
:: Ljubljana. ::

Ponudbe naj se pošiljajo:
Parna žaga Deghenghi
Ljubljana.

2157

44

OSREDNJA BANKA

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvstva zaloga brezplačno.

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22.
(Ustredni banka českých spořitelén)

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/2 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Depoziranje kavcij in vadij raznih vrst.
Eskont menjic samo denarnih zavodov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.

12x2 17

Ponudimo vsako poljubno množino:

zidarske strojne opeke,
zarežane strešnike (sistem Marzola)
(za privezanje ali pribitje na late, torej popolnoma varne proti nevihti.

Portland-cement najboljše vrste,
peči, štedilniki in drugi stavb. material.

F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.